

Israëlaktueel

Interview

**Tien jaar
bruggenbouwer
voor Israël in
Noord-Nederland**

PAGINA 6-7

**Podcast Koosjer Kletsen
Over WOII en de Holocaust**

PAGINA 19

MEDITATIEF

Kanttekening

Ds. Frank Heikoop
voorzitter@cvi.nl

Altijd schuldig

Onlangs kwam de Israëlsche regering onder vuur te liggen door beschuldigingen van de Latijnse patriarch van Jeruzalem, die luistert naar de fraaie naam kardinaal Pizzaballa. Israël had hem verboden op een christelijke feestdag een mis op te dragen in de Heilig Grafkerk in Jeruzalem. Israël schond daarmee volgens hem de vrijheid van godsdienst.

De Italiaanse premier Meloni sprak van 'een belediging voor gelovigen en elke gemeenschap die religieuze vrijheid erkent'. President Macron sprak over 'een verontrustende reeks schendingen van heilige plaatsen in Jeruzalem'.

De reden voor het verbod was echt niet zo moeilijk te begrijpen. Vanwege Iraanse raketaanvallen waren grotere religieuze bijeenkomsten van zowel christenen, Joden en moslims tijdelijk verboden. Als Israël ze had toegestaan en er was een raket op een mensenmassa neergekomen, zou het land beschuldigd zijn van volkomen onverantwoordelijk gedrag. Maar door grotere bijeenkomsten te verbieden, zou Israël de godsdienstvrijheid schenden. Zoals zo vaak: Israël kan het niet goed doen en krijgt altijd de schuld. Zo wordt, ook door Europese regeringsleiders, het beeld neergezet van christenen in Israël die onder het juk van Joden moeten leven.

Het grotere plaatje is anders. In bijna alle landen in het Midden-Oosten neemt het aantal christenen af door tegenwerking en onderdrukking, behalve in Israël. Bij de stichting van de staat Israël in 1948 waren er ongeveer 30.000 christenen; vandaag bijna 200.000. Christelijke gemeenschappen in Israël kunnen hun geloof vrij uitoefenen en in veel gevallen groeien en bloeien ze. In de Palestijnse gebieden is dat anders. In Bethleem was in 1993 nog 65 procent christen; maar dat aantal is gedaald naar ongeveer 15 procent sinds de Palestijnse Autoriteit het daar voor het zeggen kreeg. Christenen kunnen in Israël leven met gelijke rechten en godsdienstvrijheid. Daar mogen we dankbaar voor zijn.

We gaan door met ons werk

Van de directie

In de nacht van 3 op 4 april is bij ons Israëlcentrum in Nijkerk een explosief afgegaan. De knal was in de wijde omtrek te horen. Hoewel de materiële schade beperkt bleef, heeft deze gebeurtenis ons diep geraakt. Velen van u hebben dat ook zo ervaren, gezien de vele reacties die we ontvingen.

Wat er is gebeurd, staat niet op zichzelf. Al langer zien we een toename van incidenten gericht op Joodse en pro-Israëlsche locaties, ook in Nederland en België. Dat maakt deze gebeurtenis des te zorgwekkender. Het raakt niet alleen ons werk, maar ook de Joodse gemeenschap in ons land, die al geruime tijd te

maken heeft met dreiging en intimidatie.

Dat dit gebeurde op Goede Vrijdag, een dag die voor ons christenen zo wezenlijk is, geeft er een extra lading aan. Juist in deze tijd worden we opnieuw bepaald bij wat ons drijft en draagt. We zijn dankbaar voor de grote betrokkenheid die we vanuit u hebben ervaren in gebed, in woorden, in kaarten en bloemen. Dat meeleven betekent veel voor ons en bevoordert ons om door te gaan.

We willen u vragen te blijven bidden: voor de Joodse gemeenschap in Nederland, en voor de inwoners van Israël. Om bescherming, om rust en om vrede. Het gebed om de vrede van Jeruzalem blijft een opdracht die we samen willen vasthouden.

Wat er is gebeurd, is bedoeld om angst te zaaien. Toch willen we ons daarvoor niet laten leiden. Gesterkt door uw

betrokkenheid gaan we onverkort door met het werk dat ons is toevertrouwd: het doorgeven van de boodschap van Gods trouw. Hij toont juist in deze tijd dat Hij Zijn volk leidt.

Het gebed om de vrede van Jeruzalem blijft een opdracht die we samen willen vasthouden.

2 Petrus 1:19

Doof de profetie niet uit!

Ds. Henk Poot

Nogal wat kerkmensen willen best van Joden houden zolang ze maar geen eigen staat hebben. Dat gelooft makkelijker en scheelt een hoop gedoe!

Petrus zag Jezus zoals Hij Hem nog nooit gezien had. Het was op een berg en ze sliepen terwijl de Meester in gebed was. Plotseling werden ze wakker en ze zagen Hem, en Zijn gezicht straalde als de zon. Later schrijft hij: we hebben Hem gezien in Zijn glorie en we hoorden de stem van God uit de hemel. En daarom nemen wij het profetische woord serieus.

Alfa en Omega

Johannes zag Hem ook en later verscheen Christus aan Hem. Hij zei dat Hij dood geweest was en nu leefde, dat Hij de Alfa en de Omega is en dat Hij de Overste van de koningen van de aarde is. En dat Johannes niet bang moest zijn. En toen zag de discipel de dingen die zouden gaan gebeuren en hij verdroeg ze omdat Hij Hem had gezien.

Geen andere goden meer

Welke dingen bedoelde Petrus toen hij sprak over het profetische woord? En wat aanschouwde Johannes? Waren het niet de dingen die God al eeuwen daarvoor beloofd had? De vertroosting van Israël, de verlossing van Jeruzalem en

Foto: Canva Pro

de terugkeer van de verstrooide kinderen van God? De dagen dat de Messias hen zou bevrijden van alle vijanden en de schepping zou terugkeren naar de schoonheid van het paradijs, en de morgen dat iedereen zich voor de Heere zou buigen? Dat Hij de Enige zou zijn? Geen andere goden meer?

Leugen

Er waart een leugen door de kerken en ze spreekt met zoetgevooid stem. Ze belooft rust en vrede. En ze zegt: natuurlijk is Israël een bijzonder volk en natuurlijk heeft God de Joden nog steeds lief en jullie zouden dat ook moe-

ten doen, maar vergeet Sion en sluit je ogen als Gods Woord realiteit wordt in onze tijd. Dat zaait alleen maar onrust. Petrus en Johannes weten dat God de wereld naar Zijn hand zet. Deze wereld, niet een wereld hierboven of een wereld zo ver in de toekomst dat je er alleen maar over dromen kunt, nee, nú. En ze weten dat, omdat Christus niet alleen de herder van hun zielen is, maar de Overste van de koningen van de aarde; Hij is de Koning van Israël, en dat is geen loze eretitel. Petrus zegt dat je nu acht moet geven op het profetische woord omdat Jezus nu leeft en regeert. Doof de profetie niet uit!

NIEUWS

De Israëlische regering brengt de komende jaren de laatste Joden uit India (Bnei Menashe) terug naar Israël.

Foto: Flash90

Immigratiecijfers tonen Israëls veerkracht tijdens oorlog

In een land dat vecht voor zijn bestaan, zijn immigratiecijfers meer dan statistiek. Voor veel Israëli's meten ze veerkracht, uithoudingsvermogen en uiteindelijk de overlevingskansen van de natie. Sinds 7 oktober 2023, toen Israël in een langdurige regionale oorlog werd gestort, vertellen die cijfers een gemengd verhaal.

Canaan Lidor

Het conflict heeft het dagelijks leven ontwricht en de economie zwaar getroffen, maar heeft bij velen ook het gevoel versterkt van het doel van het Joodse volk in zijn thuisland.

Enerzijds zijn de cijfers zorgwekkend. Israël kende een netto bevolkingsverlies van bijna één procent na twee decennia van gestage groei. Anderzijds putten veel Israëli's enige geruststelling uit de beperkte omvang van dat verlies, gezien de ernst van de crisis, die algemeen wordt beschouwd als een van de meest traumatische in de geschiedenis van het land.

Voortdurende immigratie

Een deel van die geruststelling komt voort uit de voortdurende immigratie, alija in het Hebreeuws – zelfs vanuit welvarende westerse landen – ondanks de oorlog. Tegelijk heeft de samenstelling van degenen die vertrekken de zorgen enigszins getemperd. Van de circa 140.000 mensen die Israël in 2023 en 2024 verlieten, was ongeveer de helft recente immigranten uit Rusland en Oekraïne die na februari 2022 waren aangekomen, volgens de financiële krant *Globes*.

Dat patroon weerspiegelt externe factoren.

Rusland en Oekraïne beperken het vertrek van mannen in de militaire leeftijd, wat de keuzes van gezinnen beïnvloedt. Recente oorlogsvluchtelingen zijn mogelijk ook minder bereid opnieuw een conflict te doorstaan in het land waarheen zij zijn gevlucht. Toch steeg, zelfs zonder deze groepen mee te tellen, het aantal vertrekkende geboren Israëli's sterk. Het aantal vertrekken in 2024 en 2025 lag 42 procent hoger dan in de twee voorgaande jaren en 101 procent hoger dan in de twee jaren daarvoor.

Deze trend heeft het politieke debat aangewakkerd. In januari stelde oppositieparlementslid Meirav Ben-Ari dat Israëli's ervoor kiezen te vertrekken ondanks toenemend antisemitisme in het buitenland. Haar kritiek negeerde echter de beweging in de tegenovergestelde richting. De immigratie bleef aanzienlijk en nam in sommige gevallen zelfs toe ondanks de oorlog.

Nieuwkomer Hattab

Een van de nieuwkomers was Ouriel Hattab, 22, een fysiotherapeut uit Sarcelles in de buurt van Parijs, die in 2025 naar Israël verhuisde om dichterbij zijn broer te zijn, een infanteriesoldaat in het Israëlische leger. Hattab zegde zijn baan op om gewonde soldaten te behandelen en zei dat het

Het immigratieniveau ligt nog ruim onder dat van vóór de oorlog.

conflict zijn vastberadenheid heeft versterkt een leven in Israël op te bouwen.

“Mijn jongere zus kwam ook en maakte alija”, vertelt hij aan *Israël Aktueel*. “Mijn broer neemt volgende maand ontslag en het leven zal een feest worden. We hebben een huis met een tuin gevonden. Mijn ouders konden komen en Pesach met ons vieren, wat een klein wonder is. Ik heb werk gevonden als prothesetechnicus, al werk ik liever met patiënten zoals ik in Frankrijk deed. Dat komt nog wel. Onze reis was niet altijd gemakkelijk. Er waren ups en downs. Maar het zit vol betekenis en veerkracht.”

Immigratieniveau

Immigratie uit westerse landen verdubbelde in 2025 en kwam uit op 10.382. Westerse immigranten vormden daarmee ongeveer de helft van de 22.122 nieuwkomers dat jaar. In 2024 telde Israël 22.628 nieuwkomers, van wie ongeveer de helft uit Rusland en Oekraïne.

Samen ‘compenseerden’ de 44.750 nieuwkomers in 2024 en 2025 een deel van het vertrek, waardoor het netto bevolkingsverlies daalde van 1,75 procent naar 0,8 procent. Toch ligt het immigratieniveau nog ruim onder dat van vóór de oorlog.

ACTUEEL ISRAËL

Tempelberg open

De Israëlische autoriteiten bereiden zich voor om de Tempelberg in Jeruzalem, onder strikte veiligheidsmaatregelen, gedeeltelijk te heropenen voor Joodse en islamitische gelovigen. Dat zou voor het eerst zijn sinds het uitbreken van de oorlog met Iran op 28 februari. De toegang wordt beperkt tot groepen van maximaal 150 personen. Bij raketalarm volgt evacuatie. Ook de Klaagmuur krijgt beperkte toegang. Het besluit volgt na een uitspraak van het Hoogerechtshof, die beperkte demonstraties toestaat.

De PA klaagde dat Iran Hamas alleen had laten vechten.

Taallessen Perzisch

Een man met een Iraanse vlag op de boulevard van Tel Aviv.

Foto: Flash90

De Perzische gemeenschap in Israël telt naar schatting 250.000 mensen, van wie er ongeveer 50.000 in Iran zijn geboren. Tegen de achtergrond van de aanhoudende oorlog met Iran groeit de interesse in de Perzische taal, ook bekend als Farsi. Taalschool Dialogue, verbonden aan de Open Universiteit van Israël, start daarom deze zomer met lessen in Farsi. Volgens manager Tamir Agasi kwamen er het afgelopen jaar opvallend meer aanvragen binnen. De school, die al 42 jaar bestaat, speelde daarop in met een nieuwe cursus. De reden voor de stijgende belangstelling is volgens Agasi onduidelijk. Mogelijk speelt de geopolitieke situatie een rol, maar daarover bestaat geen zekerheid. Dialogue noemt het aanbieden van de lessen in Farsi een nieuwe uitdaging binnen het bestaande talenaanbod.

Arrow-productie verhoogd

Israël gaat de productie van Arrow-raketafweersystemen fors opschroeven na goedkeuring van een ministeriële commissie, meldt het ministerie van Defensie. Het plan moet de verdediging tegen ballistische dreigingen versterken. Producent Israel Aerospace Industries verhoogt zowel het tempo als de aantallen. Het systeem, ontwikkeld met de VS, onderschept langeafstands-raketen en wordt veel ingezet tegen aanvallen vanuit Iran en Jemen, zegt minister Israel Katz.

Te weinig raketten

Volgens Palestinian Media Watch klaagde de Palestijnse Autoriteit in haar officiële dagblad dat Iran tijdens de oorlog die op 7 oktober 2023 begon niet meer raketten op Israël had afgevuurd, maar Hamas in plaats daarvan alleen had laten vechten. De PA stelde dat als Iran om de Palestijnen had gegeven en Hamas niet “in de steek had gelaten”, de uitkomst van de oorlog van 7 oktober anders zou zijn geweest.

Belangrijke gebeurtenissen in de huidige oorlog

13 maart:

In het Arabische dorpje Zarzir, in het noorden van Israël, raken ongeveer zestig mensen (licht)gewond door raketaanvallen vanuit Iran en Libanon.

17 maart:

Israël schakelt verschillende topfunctionarissen van het Iraanse regime uit, waaronder Ali Larjani, secretaris van de Iraanse Nationale Veiligheidsraad, en Gholamreza Soleimani, commandant van de paramilitaire Basij-troepen.

18 maart:

Een man en een vrouw van in de zeventig worden gedood door een Iraanse raketaanval op Ramat Gan, een stad in de buurt van Tel Aviv.

18 maart:

Drie Palestijnse vrouwen komen om het leven in Judea en Samaria door een raketaanval. Ook een buitenlandse werknemer overleeft een andere raketaanval op het midden van Israël niet.

19 maart:

Een zestigjarige avocadoboer uit het noorden van Israël komt om het leven door een verdwaalde Israëlische artilleriegranaat.

21 maart:

Er vallen bijna tweehonderd gewonden door een raketaanval op Dimona en Arad. De raketten die beide steden treffen, zijn uitgerust met een kernkop met honderden kilo's explosieven. Hierdoor zijn de impact en de schade aan onder andere gebouwen en infrastructuur enorm.

23 maart:

Een 27-jarige vrouw komt om het leven door een raketaanval van Hezbollah. Ze zou dit jaar gaan trouwen.

26 maart:

Een 43-jarige man komt om bij een raketaanval van Hezbollah op Nahariya. Een andere man raakt ernstig gewond.

30 maart:

Vier Israëlische militairen worden gedood

Enorme schade na een raketaanval op Nahariya.

Foto: Flash90

tijdens een Hezbollah-aanval in het zuiden van Libanon.

5 april:

Vier leden van dezelfde familie worden gedood door een Iraanse raketaanval op Haifa. Hun lichamen kunnen pas na een urenlange complexe reddingsoperatie worden geborgen.

8 april:

Israël lanceert een grootschalige aanval op Hezbollah-doelen in Libanon. Onder meer het hoofdkwartier en commandocentra van de terreurorganisatie worden geraakt. Ook de neef van Hezbollah-leider Naim Qassem wordt gedood. Hij was persoonlijk adviseur en een vertrouweling van Qassem.

ACTUEEL

Hulp blijft nodig

Hoewel het staakt-het-vuren tussen Israël en Iran vooralsnog lijkt stand te houden, zijn de gevolgen van de oorlog met Iran in Israël nog altijd groot. Hieronder leest u een kort verslag over enkele acties: welke hulp er nodig is en wordt geboden.

ZAKA

In de afgelopen weken was ZAKA dag en nacht in touw om hulp te verlenen bij de gevolgen van Iraanse raketaanvallen, en aanvallen van Hezbollah uit Libanon. Zo werden er talloze inslaglocaties gemeld, waarbij burgers opnieuw direct rechtstreeks in de vuurlinie terecht kwamen. In Haifa kwamen vier mensen in één gebouw om het leven. Naast het zoeken naar en bergen van slachtoffers worden de vrijwilligers van ZAKA dus niet alleen geconfronteerd met ingestorte gebouwen en zware vernielingen, maar ook met het zeer reële gevaar van secundaire explosies, clustermunitie en instabiele gebouwen. Beschermend materiaal voor de vrijwilligers is daarbij van levensbelang.

Het Joods Agentschap

Het Joods Agentschap heeft al veel slachtoffers van raketaanvallen kunnen helpen. Zo ondersteunen zij onder andere bij het opruimen van puin in beschadigde woningen. Ook bieden zij opvang en steun aan mensen die moesten worden geëvacueerd, evenals aan nieuwe immigranten. Ook ouderen en Holocaustoverlevenden worden niet

De 89-jarige Sara Godin is slachtoffer van een raketinslag. Foto: Joods Agentschap
Ze heeft geen huis meer om naar terug te keren.

vergeten: inmiddels zijn meer dan tienduizend voedselpakketten uitgedeeld. Daarnaast kunnen gezinnen tot rust komen in Nitzana, een dorp vlak bij de grens met Egypte dat relatief veilig is in deze oorlogstijd. Met uw donaties hoopt het Joods Agentschap nog meer mensen te kunnen helpen die lijden onder de huidige oorlog.

Beit Elazari

Beit Elazari, een gemeenschap van ongeveer tweeduizend inwoners, ligt naast een grote luchtmachtbasis vanwaar dagelijks straaljagers opstijgen voor missies achter de vijandelijke linies. De nabijheid van de basis heeft het gebied tot een doelwit gemaakt voor raketaanvallen vanuit

Iran en Libanon. De afgelopen weken is er geen nacht voorbijgegaan waarin families niet meerdere keren naar schuilkelders moesten vluchten. Ook overdag houden de beschietingen niet op. Om te voorkomen dat de kinderen posttraumatische stress ontwikkelen, steunen we Beit Elazari met een therapeutisch programma voor ongeveer vierhonderd kinderen.

Noodactie

De oorlog is nog niet over. Hulp is nodig om de gevolgen van de oorlog op te vangen. Helpt u de inwoners van Israël? Stort uw bijdrage op NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël met de vermelding 'Noodactie Israël'.

Column

Simon Soesan
krant@cvi.nl

We blijven geloven

Voor Lena, Vladimir, Dima en Lucille kwam de stilte te laat. Ze woonden bij ons om de hoek, hemelsbreed zo'n driehonderd meter van ons huis. Wanneer we bij elkaar op visite kwamen, graptten we altijd dat er een file was onderweg.

De huidige oorlog bracht het gevaar van een raketinslag dicht bij huis: brokstukken van neergehaalde Iraanse raketten vielen letterlijk om ons heen: honderd meter, tweehonderd meter, en zelfs een keer vijftig meter van ons af, terwijl we veilig in de schuilkelder onder ons gebouw zaten. Er waren dagen dat we acht, negen keer naar beneden moesten. Niet alleen vermoeiend, maar ook slecht voor je slaapritme.

Als er een inslag in de buurt was, belden we vrienden in de buurt om te horen of alles oké was. Als ik Lena belde, zei ze dat Vladimir binnenkort uit het ziekenhuis zou komen en dat we dan elkaar weer konden ontmoeten. Vladimir lag maandenlang in het ziekenhuis, de laatste weken lag hij ondergronds, op -4 in de parkeergarage dat tot noodziekenhuis was omgetoverd.

Hun zoon Dima kwam met zijn vrouw Lucille helpen bij de terugkeer van zijn vader naar hun huis. Op de radio werd verteld dat er geen gevaar meer was. Iran zou bijna alle wapens kwijt zijn, Hezbollah was niets meer waard: nog even en er zou rust voor generaties zijn, beloofde de premier. Vladimir kwam thuis en de vreugde was groot. "Geef ons een paar dagen, Vladi moet even bijkomen", vertelde Lena toen ik haar feliciteerde met de thuiskomst. Ik had nog niet opgehangen of het luchtalarm ging weer af en wij moesten snel naar de schuilkelder. We hoorden een harde knal. "Die was dichtbij, zeg", zei een buurman, "dat moet een voltreffer zijn."

Toen we de schuilkelder verlieten, gingen we de straat op om te zien waar de knal vandaan gekomen was. Zware rook kwam van de hoek af. Verkeer stond stil en sirenes van ambulances en politie sneden door de lucht. Voor Lena, Vladimir, Dima en Lucille kwam de stilte te laat. Maar wij blijven geloven. Geloven in een mogelijke vrede met al onze burens. Geloven in een betere wereld. Geloven in de Almachtige, wiens recht allesbepalend is.

Tien jaar Israëlcentrum

Tien jaar geleden werden de eerste stappen gezet op weg naar een nieuw Israëlcentrum. Enkele ondernemers stroopten de mouwen op en sloegen de handen ineen zodat er grond gekocht kon worden van de gemeente Nijkerk en het Israëlcentrum gebouwd kon worden. Een pand dat Christenen voor Israël en het Israël Producten Centrum sindsdien van hen kunnen huren. Ter gelegenheid hiervan schonk Arjen Lont als voorzitter van de stichting die deze huisvesting mogelijk maakt een schilderij van Jip Wijngaarden aan beide huurders. Een schilderij dat gaat over de allesbepalende datum 7 oktober 2023. Pieter van Oordt van het Israël Producten Centrum en Frank van Oordt van Christenen voor Israël onthulden het schilderij namens beide organisaties.

Arjen Lont kijkt toe terwijl Frank (links) en Pieter van Oordt het schilderij onthullen.

Foto: Willem Jan de Bruin Fotografie

INTERVIEW

**‘Ik stop als honorair consul,
maar niet met Israël’**

Arjen Lont

Foto: Willem Jan de Bruin Fotografie

Het is geen functie waar je op kunt solliciteren: honorair consul voor Israël. Maar het is wel een functie met specifieke eisen, waarvan de belangrijkste zijn: hart voor Israël en een groot netwerk hebben. Wie die functie voor het noorden van Nederland – Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel – met hart en ziel, toegewijd en kundig tien jaar heeft vervuld, is Arjen Lont. Nu hij afscheid neemt, vertelt hij: “Ik stop als honorair consul, maar ik stop niet met Israël. Israël blijf ik trouw.”

Marijke Terlouw

Een roeping voor Israël

Die trouw en verbondenheid met Israël klinken bijna in elk woord door als ik Arjen Lont spreek over zijn vertrek als honorair consul voor de staat Israël. “Ik steun Israël al heel lang, maar een bijzondere bekering jaren geleden opende mijn ogen op een nieuwe manier voor Israël en de eindtijd. Zo had ik het nog nooit gezien.” Arjen Lont vertelt over wat hem als christen drijft: “Ik, wij, zijn schatplichtig om op te staan voor het land en volk Israël. We hebben veel laten gebeuren; we hebben laten gebeuren dat meer dan honderdduizend Joden werden vermoord. We moeten opstaan als we kwaad, als we onrecht zien. Ik kan slecht tegen onrecht.” Aan zijn manier van spreken hoor ik hoe diep dit bij hem zit. “Ik zie dat Israël onrecht wordt aangedaan. En juist dat doet me opstaan.”

Van betrokkenheid naar actie

Al voor hij honorair consul werd, was hij nauw en actief betrokken bij Israël. De molen van Montefiore in Jeruzalem is daarvan een bijzonder voorbeeld. “Ik kende de molen wel. Ik las in de krant *Israël Aktueel* een bericht van Gerrit Keunen die vond dat restauratie nodig was. Dus ik doneerde daarvoor. Ik was aannemer, had een eigen bedrijf, en ik weet: als je iets bouwt, staat het er honderd jaar later nog. Roger van Oordt, toen nog directeur van Christenen voor Israël, belde mij om te vragen waarom ik doneerde voor de molen. Die vraag maakte dat het idee van Gerrit Keunen en Herman Schotanus uitgroeide tot een project. Er volgden gesprekken in Israël, molenbouwer Willem Dijkstra werd aangetrokken, en zo werd de molen van binnen en van buiten weer in oorspronkelijke staat hersteld. Het had mijn hart en ik voelde me door God geroepen.”

Tien bijzondere jaren

Die betrokkenheid vormde ook de basis voor zijn latere rol als honorair consul. “God heeft mij op het juiste moment op deze plek gezet.” In al die jaren had hij één missie: “Het beeld over Israël bijstellen.” Is dat gelukt? Want er bestaan verschillende denkbeelden over Israël en het onderwerp ligt soms best gevoe-

lig. “Ja, ik heb echt wel wat kunnen bereiken. Ik ben veel in Israël geweest, ik heb alle plekken gezien. Daardoor kun je een gesprek voeren over Israël met wie je maar tegenkomt. Ik kon de ‘andere’ kant laten zien. Dat kan op allerlei momenten. Ik heb daarvoor ook zeker de uitnodigingen en recepties benut. Het zijn kansen om het gesprek te openen.” Dat gesprek is in de loop der jaren wel veranderd, merkt hij op. “Vooral na 7 oktober. Het gesprek over Israël is harder geworden, soms ook agressiever. Mensen nemen geen blad meer voor de mond. Maar ik ben ook van de dialoog en ik kijk met een Bijbelse bril naar wat er gebeurt, dat geef ik in de gesprekken de mensen mee. Het is goed steeds weer te beseffen dat Israël het land is waar Hij van houdt. Dit is Zijn land en volk.”

Hoogte- en dieptepunten

Wat blijft hem bij van deze bijzondere tien jaar? Zonder aarzelen zegt Lont: “Het postuum uitreiken van tientallen Yad Vashem onderscheidingen aan mensen die met gevaar voor eigen leven een Jood hebben gered tijdens de Holocaust. Een onderscheiding van de staat Israël. Ik zag mensen die tot tranen toe geroerd zijn door die erkenning. Dát is Israël.” Maar er waren nog meer momenten die de afgelopen jaren bijzonder maakten. “De viering van het 75-jarig bestaan van Israël in Madurodam, dat was mooi. Een ander gedenkwaardig moment is de grote Chanoeekia die naar Israël mocht en nu op een rotonde in Sderot staat. Dat is nog een verhaal op zich, want we bouwden die enorme kandelaar en zes jaar lang stond de kandelaar elk jaar tijdens Chanoeeka in een stad in Nederland. Maar zou het niet juist zijn om de kandelaar in het zevende jaar een vaste plek in Israël te geven, juist ook vanuit een Bijbels perspectief? Zo is het gegaan. Wat ik ook wil noemen, is dat er door de jaren heen een warme relatie ontstaan is met de Joodse gemeenschap hier in het noorden van Nederland. We zijn veel dichter bij elkaar gekomen.” Naast de mooie momenten en ontwikkelingen waren er ook dieptepunten. “7 oktober was een gebeurtenis die in mijn geheugen gegrift staat. Onbeschrijfelijk wat er toen gebeurde. De ellende, het verdriet. En

Ik zie dat Israël onrecht wordt aangedaan. En juist dat doet me opstaan.

de coronacrisis, een tijd waarin ik niets kon doen, ik kon niemand bezoeken.”

Oproep

Dat laatste is ook de aanleiding voor een oproep van Arjen Lont. Juist in een tijd waarin zoveel gebeurt, de onrust die voelbaar is en het antisemitisme dat groeit: “Ga je niet verstoppert. Houd vol en zwijg niet! Vooral niet zwijgen. Want tijdens de bezetting gaf vijf procent steun aan de bezetter, vijf procent bood verzet, maar negentig procent zweeg. De ruime meerderheid zweeg. Er is wel iets veranderd sindsdien: er is in de afgelopen jaren samenwerking ontstaan tussen de Joodse gemeenschap, de ambassade van Israël en christenen. Dat moeten we koesteren. Ik wil iedereen meegeven: geef die verbondenheid niet op. Juist in deze tijd is dat belangrijker dan ooit.”

Het Nederlandse projectteam dat betrokken was bij de restauratie van de molen van Montefiore.

Foto: Cvl

Klimaatverschillen in Israël

Van sneeuw in het noorden tot extreme hitte in het zuiden

Sneeuw op de Hermon

Enige skigebied van Israël
Heel ander klimaat dan in andere delen van Israël

● Hermon

NOORD

± 500–900 mm/jaar

GOLANHOOGVLAKTE

~600 mm/jaar

In berggebieden kan de neerslag lokaal nog hoger zijn

Kustgebied

Koelere zomers dan binnenland, mildere winters, hogere luchtvochtigheid

Invloed van de Middellandse Zee

Dode Zee:

extreem microklimaat

Laagste punt op aarde (~ -430 m)
Effecten: hogere temperaturen; meer luchtdruk; zeer droge lucht

MIDDEN

± 300–600 mm/jaar

Woestijnwind

Hete, droge wind uit de woestijn
Kan temperatuur plots +10°C laten stijgen
Vaak met stof/zand

Woestijnklimaat

Uniek erosielandschap, grootste ter wereld
Extreem: Heel heet overdag; snel afkoelend 's nachts (tot 15–20°C verschil op één dag)

Tel Aviv

±30°C

±10–15°C

Jeruzalem

±28°C

±5–10°C

Eilat

±40°C

±15–20°C

Golan/Hermon

±20–28°C

0 tot 5°C

ZUID

± 20 – 100 mm/jaar
In Eilat vaak < 30 mm/jaar

Eilat

INTERVIEW

Een leven voor en na 1940

Haar ogen laten haar in de steek, maar haar geest is scherp. Ze volgt het nieuws op de voet en weet precies wat er speelt. “De wereld is veranderd en daar is Israël de dupe van.” In gesprek met de 97-jarige Puck (Sara) Aronson-Gobitz. Een verhaal over verlies, overleven en doorgeven.

Joanne Nihom

Ze groeit op als enig kind in een Joods middenstandsgezin in Amsterdam. Haar ouders geven haar de naam Sara. Pas als ze volwassen is, gaat ze zich Puck noemen. Haar vader werkt als vertegenwoordiger. Thuis wordt het Joodse geloof nauwelijks beleefd. Af en toe gaan ze naar de synagoge, maar religie speelt geen rol.

“We hadden een echt ouderwets Amsterdams Joods familieleven,” herinnert ze zich. “Op vrijdagavond kwam onze hele familie altijd bij elkaar. We dronken thee en koffie en bespraken de week. We lachten, vertelden grappen en zongen samen. Je ging niet uit, je bleef thuis, bij elkaar. Samen. Dat was belangrijk.”

Dan komt 1940

“1940, het was het begin van iets vreselijks. Ik herinner me nog hoe de Duitsers Amsterdam binnenkwamen. We hadden geen idee wat er zou gaan gebeuren.” Niet lang daarna wordt haar vader weggevoerd naar een werkkamp. “We kregen nog een paar ansichtkaarten van hem en dat was het laatste wat we ooit van hem hebben vernomen.”

Onderduik en afscheid

De situatie voor Joden verslechtert snel. Via een verzetscontact krijgt haar moeder het dringende advies om haar dochter te laten onderduiken. Sara verblijft op verschillende adressen en komt uiteindelijk terecht bij een gepensioneerde onderwijzeres in Drachtstercompagnie in Friesland. “Mijn moeder bracht me naar het station en vertrouwde me toe aan een vrouw die ik niet kende. Het was de laatste keer dat ik mijn moeder zag. In de trein naar Friesland werd me gezegd dat ik moest zwijgen en zo onopvallend mogelijk moest blijven.”

Op haar nieuwe adres is het wennen. “Het was niet de gezelligheid die ik kende uit Amsterdam. Alles was anders, ook het eten. Het was zwaar, maar klagen hielp niet.” Langzaam past ze zich aan. “Ik kreeg een vals persoonsbewijs en heette vanaf toen Corry Winter. Ik leerde Fries spreken, zodat ik minder zou opvallen. Af en toe kwamen er verzetsmensen langs met voedselbonnen en nieuws.”

Zo krijgt Sara op een dag een brief van haar moeder, geschreven vanuit de Hollandsche Schouwburg. In de brief schrijft ze dat ze tijdelijk weg is en hoopt haar na de oorlog terug te zien. Ook dat ze een kettinkje met een diamantje in de envelop heeft gedaan. Het sieraad ontbreekt echter. Sara verstopt de brief, maar die wordt gevonden

Puck (Sara) Aronson-Gobitz

Foto: Marcel Prins

den door de vrouw bij wie ze is ondergedoken. “Ze vertelde me dat het te gevaarlijk is om hem te bewaren.” De brief wordt verscheurd. “Dat voelde als een definitief afscheid van mijn moeder.”

Een nieuw begin na de oorlog

In april 1945 wordt het dorp bevrijd. Voor het eerst sinds lange tijd kan Sara haar echte naam weer vrij uitspreken. “Dat voelde zo bijzonder.” Via het Rode Kruis hoort ze dat haar ouders zijn vermoord. Jarenlang blijft ze toch zoeken. “Ik had hoop. Op treinstations bestudeerde ik de gezichten van de reizigers, want mijn ouders zouden mij vast niet meer herkennen. Maar ze kwamen niet terug. Van ons gezin was ik alleen over.”

Leven voor Israël

“Zo goed en kwaad als het ging, pakte ik mijn leven op en volgde een verpleegstersopleiding. Ik wilde naar Israël en meehelpen aan de opbouw van het land. Ik was een echte zionist. De oorlog heeft mij dat gebracht. Hoe belangrijk het bestaan van een eigen land voor Joden is. Een land waar we zonder angst kunnen leven.”

De oorlog heeft mij laten zien hoe belangrijk het bestaan van een eigen land voor Joden is.

Ze trouwt met Dé Aronson en ze krijgen twee dochters. “Ik had zo graag in Israël willen wonen, maar Dé kon het niet. Hij had tijdens de oorlog zijn vrouw verloren, zelf zeven concentratiekampen overleefd en was niet in staat die grote stap te zetten. We besloten ons voor het land in te zetten. We steunden allerlei waardevolle organisaties gericht op Israël, en dat doe ik nog steeds. Ook heb ik in vele besturen van Joodse organisaties gezeten. Israël is altijd belangrijk voor me geweest. Ik ben zo verdrietig over de huidige situatie. Ik maak me zorgen. Wie had ooit kunnen bedenken dat we zo’n oorlog nog zouden meemaken? In 1948, toen de staat werd opgericht, hadden we zulke grote dromen. Ik heb gehuild van blijdschap toen Ben-Goerion de staat uitriep. Eindelijk ons eigen land, wat een wonder!

Misschien raakt de huidige situatie in Israël me daarom zo diep: omdat ik weet waar we vandaan komen, en wat we hoopten op te bouwen. Ik heb inmiddels kleinkinderen en zelfs achterkleinkinderen. Daar ben ik trots op. Wat mij is gegeven, het leven, heb ik kunnen doorgeven, van generatie op generatie. LeDor Vador.”

ACHTERGROND

Leidt de Iranoorlog tot een nieuw Midden-Oosten?

Op de eerste dag van de huidige oorlog met Iran werd de hoogste leider van de Islamitische Republiek, ayatollah Ali Khamenei, gedood. Een ongekende gebeurtenis: zelden wordt op de eerste dag van een oorlog de leider van de vijand uitgeschakeld. Maar kunnen we dit wel als de eerste dag zien? De huidige oorlog is geen losstaand hoofdstuk in het Midden-Oosten, maar het resultaat van een kettingreactie die terug te leiden is tot de verschrikkelijke gebeurtenissen van 7 oktober 2023.

Sid Wagenfeld

De aanval van Hamas op 7 oktober 2023 was niet alleen een verschrikkelijke terreuraanslag, maar is ook onderdeel van een bredere strategie waarin Iran en zijn netwerk van bondgenoten, de zogeheten 'as van verzet', een centrale rol spelen. Dit netwerk van groeperingen in het Midden-Oosten heeft als doel druk uit te oefenen, angst te zaaien en Israël te bestrijden zonder dat Iran zelf direct verantwoordelijk kan worden gehouden. Zo kan een directe confrontatie worden vermeden.

Verzwakking

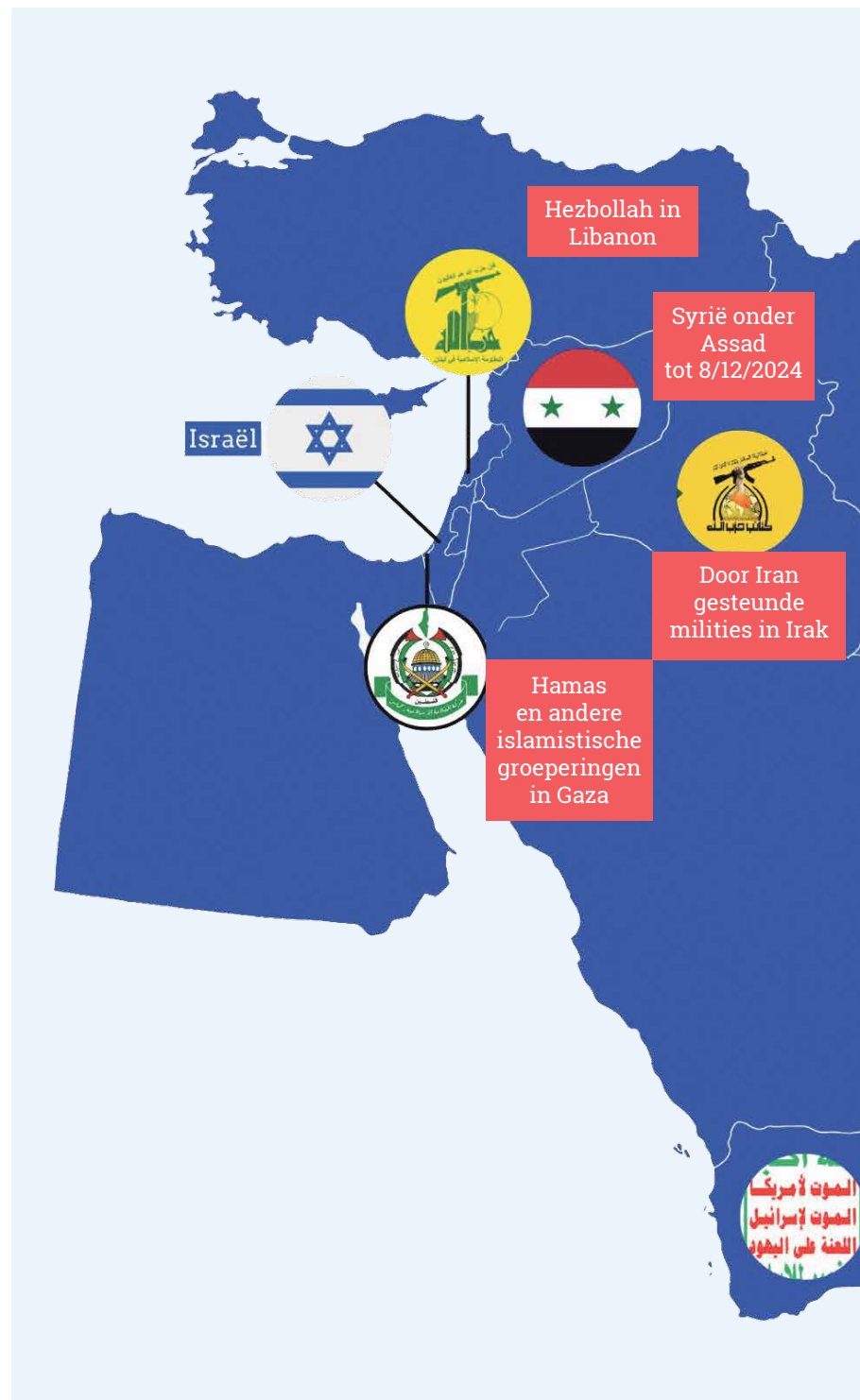
Ironisch genoeg heeft juist die terreuraanval van 7 oktober een proces in gang gezet dat deze as niet heeft versterkt, maar juist heeft ondermijnd. De oorlog die volgde, verzwakte Hamas aanzienlijk en leidde tegelijkertijd tot een bredere uitholling van Iraanse invloed in het Midden-Oosten. In theorie functioneert de 'as van verzet' als een vangnet: wanneer één front onder druk komt te staan, kunnen andere fronten bijspringen en meevechten. Dit werd duidelijk toen op 8 oktober 2023 Hezbollah zich bij Hamas aansloot en Israël vanuit het noorden aanviel.

In de praktijk blijkt dit systeem

echter niet zo waterdicht. Toen Hezbollah zich in het conflict mengde, riep Hezbollah troepen vanuit Syrië terug naar Libanon. Hierdoor verzwakte de positie van zowel Hezbollah als Iran in Syrië, wat bijdroeg aan de val van het Assad-regime in december 2024. In plaats van een versterkend netwerk ontstond een kettingreactie van verzwakking, waarbij Syrië wegviel en zowel Hamas als Hezbollah onder druk kwamen te staan. Dit had enorme gevolgen: het zorgde ervoor dat Iran geen directe connectie meer had met zijn bondgenoten over land. Tussen Irak en Libanon viel een belangrijke schakel weg.

Afschrikking

Het is belangrijk hierbij stil te staan, omdat de kracht van de as juist ligt in de veronderstelde samenhang en wederzijdse afschrikking. Zodra die samenhang verdwijnt, verandert het netwerk van een strategisch voordeel in een losse verzameling actoren met uiteenlopende belangen en beperkingen. Voor Iran betekent dit een verlies van controle. Waar het land voorheen via zijn bondgenoten de intensiteit van conflicten kon sturen, lijkt het nu eerder reactief dan strategisch te opereren. Zodra afschrikking niet langer geloofwaardig is, ontstaat er

Iran en zijn netwerk van bondgenoten in kaart gebracht.

ruimte voor tegenstanders om verder te gaan dan voorheen mogelijk was.

Interne druk

Tegelijkertijd speelt zich binnen Iran een parallel proces af. De afgelopen jaren werd het regime geconfronteerd met herhaalde protestgolven, aangewakkerd door de dood van Mahsa Amini (een Iraans-Koerdische vrouw die onder verdachte omstandigheden stierf), een zware economische crisis, waterschaarste en politieke repressie. De interne druk heeft directe gevolgen voor het buitenlandbeleid. Een regime dat intern onder druk staat, heeft minder ruimte om extern macht uit te oefenen. Middelen worden schaarser en prioriteiten moeten worden gesteld: investeer je in de bevolking of in regionale bondgenoten?

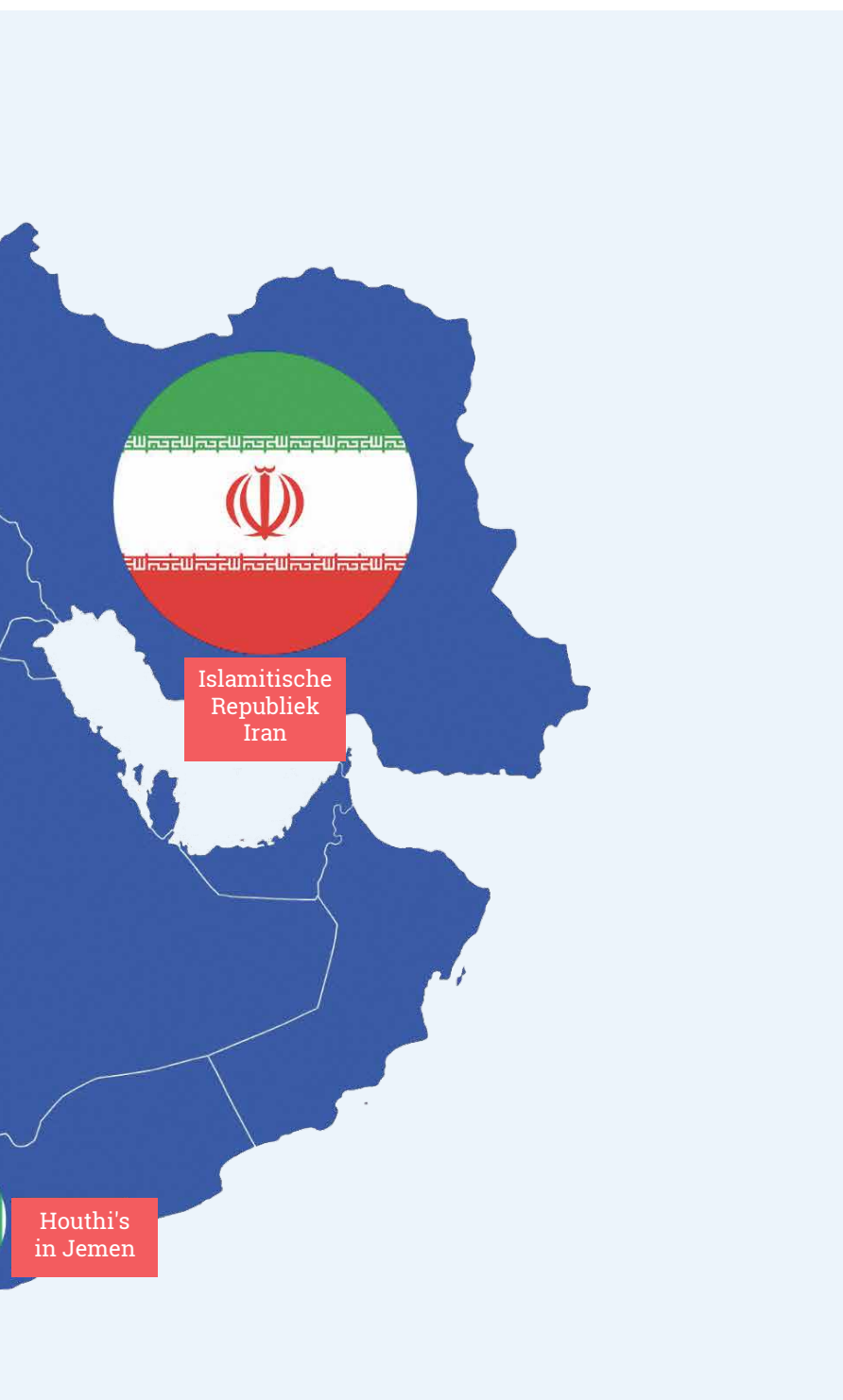
Duizenden slachtoffers

De keuze van het Iraanse regime om externe invloed te blijven financieren, droeg bij aan nieuwe protesten, die in

januari op grote schaal uitbraken. Het regime reageerde hard, met massaal geweld en een volledige internetblack-out. Volgens sommige rapporten vielen er tienduizenden tot honderdduizend slachtoffers door de gewelddadige onderdrukking door de Iraanse Revolutie-garde en de Basij-troepen (een paramilitaire vrijwilligersmilitie van de IRGC). Deze interne verzwakking, gecombineerd met de externe druk en de eerdere confrontaties met Israël, bracht Iran in een uitzonderlijk kwetsbare positie. De afschrikking die jarenlang een directe oorlog voorkwam, bleek niet langer voldoende. Dit zagen we ook al even in de afgelopen zomer toen Israël nucleaire onderzoeklocaties en rakettilo's in Iran bombardeerde in de zogeheten Twaalfdaagse Oorlog.

Khamenei

De directe confrontatie volgde dan ook eind februari. Israël en de Verenigde Staten voerden grootschalige aanvallen uit op militaire en strategische doelen

Beeld: Sid Wagenfeld

“
Iran is daarmee niet langer een dominante speler, maar een zwakkere, reactieve macht die steeds minder grip heeft op de regionale dynamiek.

binnen Iran en doodden op de eerste dag van de oorlog Khamenei. Deze gebeurtenis leidde tot vreugde onder delen van de Iraanse bevolking en Iraniërs in de diaspora, maar betekende geenszins het einde van het regime. Nieuwe leiders stonden klaar en structuren bleven functioneren. Tegelijkertijd werden de infrastructuur van de Revolutionaire Garde en de Basij zwaar getroffen en werd een groot deel van de Iraanse marine uitgeschakeld.

Angst zaaien

Iran kan nauwelijks reageren via zijn netwerk in de regio, aangezien deze bondgenoten zelf al verwickeld zijn in conflicten. In plaats daarvan grijpt Iran terug op een vertrouwde strategie: het zaaien van angst. Er worden raketten en drones afgevuurd op meerdere landen in het Midden-Oosten, vaak zonder duidelijk militair doel. Doelen variëren van appartementengebouwen in Bahrein tot vliegvelden en hotels in Qatar en Dubai. Aanvallen bereiken zelfs landen als

Azerbeidzjan, en treffen ook Europese en NAVO-gerelateerde gebieden, waaronder Cyprus, Turkije en het Verenigd Koninkrijk. Alleen Jemen blijft buiten schot van Iran, waarschijnlijk omdat de Houthi's van daaruit zelf aanvallen op Israël uitvoeren. De schaal van deze aanvallen op voornamelijk de Golfstaten is zo groot dat de Verenigde Arabische Emiraten meer raketten en drones op zich afgevuurd zien dan Israël zelf. Iran roept zelfs op Joodse en Israëliëse instituties wereldwijd aan te vallen. Dit leidt helaas ook tot de recente aanval op het Israëlcentrum in Nijkerk, en eerder ook de aanslagen in Rotterdam, Amsterdam en de vrijdelde aanslag in Heemstede. Waar eerst alleen Joden en Israëli's bedreigd werden, worden nu ook christenen, en iedereen die Joden steunt, bedreigd.

Zwakkere macht

Deze gebeurtenissen maken duidelijk dat de invloed van Iran in de regio structureel afneemt. De poging om via angst andere staten aan zich te binden, mislukt en heeft zelfs het tegenovergestelde effect. Saudi-Arabië diende een verzoek in bij de Verenigde Naties voor militaire actie tegen Iran, terwijl Libanon de Iraanse ambassadeur het land uitzette en vrijwel alle getroffen landen zich tegen Iran keren. Iran is daarmee niet langer een dominante speler, maar een zwakkere, reactieve macht die steeds minder grip heeft op de regionale dynamiek.

Nieuwe verhoudingen

Voor het Midden-Oosten betekent dit een herverdeling van macht. Waar de regio lange tijd werd gekenmerkt door een balans tussen Iran, Saudi-Arabië en Turkije, ontstaat nu ruimte voor nieuwe verhoudingen. Meerdere staten lijken zich achter Saudi-Arabië te scharen, wat de positie van Iran verder ondermijnt. Tegelijkertijd kan de afname van Iraanse invloed leiden tot een verschuiving in de houding tegenover Israël en mogelijk zelfs ruimte creëren voor uitbreiding van normalisatiegesprekken en de Abraham-akkoorden met Libanon, Syrië en anderen. Tegelijkertijd brengt deze verschuiving nieuwe onzekerheden met zich mee. Turkije vreesst bijvoorbeeld dat een verzwakt Iran ruimte kan bieden aan Koerdische bewegingen, wat kan leiden tot intensievere militaire acties van Turkije in de Koerdische gebieden in Turkije, Syrië en Irak. De regio wordt daarmee niet stabiel, maar juist complexer.

Escalaties

Voor Israël heeft deze ontwikkeling twee kanten. Enerzijds neemt de dreiging van een gecoördineerde aanval vanuit meerdere fronten af, anderzijds groeit het risico op onvoorspelbare escalaties. Groeperingen als Hamas zullen niet verdwijnen en blijven ideologisch geworteld in de gebieden waar zij actief zijn. Ook de toekomst van Hezbollah hangt sterk af van de positie die de Libanese overheid inneemt. Als Libanon

Sid Wagenfeld

Sid Wagenfeld studeert Midden-Oostenstudies en Conflictstudies, en is educator bij StandWithUs Nederland.

daadwerkelijk inzet op demilitarisering of confrontatie met Hezbollah, kan dat de dreiging vanuit het noorden verminderen. Hezbollah wordt dan namelijk ingesloten door Israël dat de terreurgroep vanuit het zuiden aanpakt en Libanon die vanuit het noorden komt.

Kettingreactie

Wat op 7 oktober begon als een aanval van Hamas, is uitgegroeid tot een kettingreactie die de fundamenteën van de Midden-Oosterse machtsbalans blootlegt. De oorlog met Iran is daarmee geen beginpunt, maar een gevolg. En zolang de onderliggende dynamiek niet verandert, is het onwaarschijnlijk dat dit ook het eindpunt zal zijn. Israël zal doorgaan met het bestrijden van de 'as van verzet' totdat het verslagen is en geen bedreiging vormt voor Israël en Joden wereldwijd.

Hopelijk ontwikkelt de oorlog zich zo, dat het voor de Iraanse bevolking mogelijk wordt op te staan en de controle over te nemen waardoor Iran, na bijna vijftig jaar onderdrukking en terreur, eindelijk vrij kan zijn.

DE BIJBEL EN ISRAËL

Wat Paulus zegt

Kees de Vreugd
kdvreugd@cvi.nl

De beloften

Nets als bij de verbonden gebruikt Paulus hier ook weer het meervoud. Aan Israël zijn meerdere beloften gegeven. In zekere zin overlappen belofte en verbond elkaar qua betekenis en inhoud. De beloften worden veelal in de vorm van een verbond gegeven.

Iets verder in Romeinen 9 gaat het over de 'kinderen van de belofte' – enkelvoud. Zij staan tegenover de 'kinderen van het vlees'. Paulus citeert deze belofte ook. Het gaat om de belofte dat Sara over een jaar een zoon zal hebben (vergelijk Genesis 18:10 en 14). De kinderen van de belofte – dat is Israël, dat uit de lijn van Abraham, Isaak en Jakob zal voortkomen. Maar er zijn meer beloften voor Israël.

Aan de belofte aan Abraham van een groot volk gaat de belofte van het land vooraf. Ook die belofte blijft gelden. Verder is er de belofte dat Abrahams nageslacht tot zegen zal zijn voor de volken (Genesis 22:18). In de brief aan de Galaten betreft Paulus dat op de Messias, door wie ook de volken mogen delen in de belofte van de heilige Geest.

Dat brengt ons nog bij twee andere beloften: de belofte van het koningschap en de belofte van Gods inwoning. En die hangen weer samen met de andere voorrechten waar Paulus over spreekt. Aan David is het koningschap voor altijd beloofd. Dat wordt vervuld in de Messias. Maar God belooft ook dat Hij bij Zijn volk zal wonen (onder andere Exodus 25:8). Dat was zichtbaar in de tempel en het is de veronderstelling van de eredienst. Zo bezien zijn alle voorrechten die Paulus in Romeinen 9 noemt, variaties op hetzelfde thema. Het ene vloeit uit het andere voort. En telkens licht er een nieuw aspect op.

Ten slotte is het goed ons nogmaals te realiseren dat die beloften aan heel Israël zijn gegeven, voor heel Israël blijven gelden en dat Israël Israël is – en blijft.

Hoe past Jom Jeroesjalajim in deze tijd?

Rabbin mr.dr.s. R. Evers

De vraag hoe Jom Jeroesjalajim (Jeruzalem) in onze tijd past, is nog nooit zo actueel geweest. Juist nu is verantwoording over ons hele Jeruzalem uiterst belangrijk. Verantwoording betekent immers: een antwoord geven. Maar wat is dat antwoord?

Het antwoord ligt in de Bijbel. Jeruzalem is niet slechts een stad van steen en geschiedenis, maar een spiegel van een diepere werkelijkheid. Het aardse Jeruzalem staat tegenover het hemelse Jeruzalem en weerspiegelt dit. In het hart van de stad ligt de funderingssteen, het beginpunt van deze fysieke, G'dsverduisterende wereld. Daar waar de materie het goddelijke lijkt te verhullen, begint ook onze opdracht.

Opdracht

Die opdracht is helder: G'd achter de ver-

hullende materie 'ontdekken' en Zijn aanwezigheid zichtbaar maken in deze wereld. Dat is geen abstract ideaal, maar een concrete levensweg. Wij doen dit door G'ds Thora te bestuderen en toe te passen op alle facetten van het dagelijks leven – in denken, spreken en handelen. Zo wordt het gewone doordrongen van het heilige.

Verlangen

Daarnaast vraagt deze tijd om verlangen. Verlangen naar de openbaring van G'd in Jeruzalem, niet als een verre droom, maar als een levende hoop die ons handelen richting geeft. Juist in een wereld vol verwarring en conflict wordt dit verlangen een moreel kompas.

Bevrijdingsplan

Dat is ons antwoord op de vraag of Jom Jeroesjalajim nog in deze tijd past. In het grote bevrijdingsplan van G'd staat Jeruzalem centraal. Het is de plaats waar hemel en aarde elkaar raken, waar het goddelijke zich uiteindelijk volledig zal openbaren.

Ware realiteit

Jeruzalem zal het geestelijke wereldcentrum worden in de messiaanse tijden – tijden waar al zo lang naar wordt uitgezien, maar die langzaam en zeker dichterbij komen. In dat besef krijgt Jom Jeroesjalajim zijn diepste betekenis: niet alleen een herdenking van het verleden, maar een opdracht voor het heden en een belofte voor de toekomst: G'd zelf ervaren als de enige echte, ware realiteit.

In het grote bevrijdingsplan van G'd staat Jeruzalem centraal.

Oogsten tijdens de omertelling

Pesach ligt inmiddels achter ons. Sjawoe'ot, het Wekenfeest, ligt nog in het verschiet. De vijftig dagen tussen deze twee feesten wordt de omertelling genoemd. De instelling van deze telling vinden we in Leviticus 23:15 en 16. Pesach en Sjawoe'ot waren van oorsprong oogstfeesten. Op de tweede dag van Pesach werd een omer gerst geofferd, terwijl aan het einde van de omertelling met Sjawoe'ot de tarwe werd geofferd. | Foto: Flash90

DE BIJBEL EN ISRAËL

Altijd verkeerd begrepen?

Jeruzalem wordt weer een lof op aarde, en daar zal het centrum van Gods Koninkrijk zijn.

Foto: Canva Pro

Ds. Henk Poot

Tussen Pasen en Hemelvaart komen we twee belangrijke vragen van de discipelen tegen. Maar het is de vraag of die altijd wel goed begrepen zijn.

De eerste vraag is die van de twee discipelen die op de dag van de opstanding vanuit Jeruzalem op weg zijn naar Emmaüs. Ze spreken met elkaar over het sterven van Jezus en zijn geschokt dat het zo met Jezus afgelopen is. Ze hadden grote verwachtingen van Hem, maar het lijkt allemaal voor niets. Als Jezus zich bij hen voegt, herkennen ze Hem niet. Letterlijk staat er dat hun ogen verstrakt waren. Als Hij hen vraagt waarover ze zo druk spreken, vragen ze Hem of de dingen die gebeurd zijn met Pesachsoms aan Hem voorbijgegaan zijn. En ze vertellen over de kruisiging met de verzuchting: “Wij echter leefden in de hoop dat Hij het was die Israël verlossen zou!”

Door lijden heen

En dan zegt Jezus nadat Hij hen aangehoord heeft: “O onverstandigen en tragen van hart, dat gij niet gelooft alles wat de profeten gezegd hebben! Moest de Christus niet lijden om in Zijn heerlijkheid in te gaan?” We moeten opletten wat Jezus niét zegt. Hij zegt niet dat zij de profeten niet begrepen hebben of dat zij een verkeerd beeld van de Messias hebben. Jezus zegt alleen maar dat zij niet álles wat de profeten gezegd hebben geloofd hebben. Wat die twee verwachten, was volkomen terecht. Maar het moest door lijden heen gaan. En dan legt Jezus heel de Bijbel uit, de boeken van Mozes, de Profeten, en de Geschriften, kortom de Tenach.

Ik had het graag gehoord, maar misschien moeten ze de Bijbel zo lezen en ontdekken? Misschien de geschiedenis van Jozef, die verkocht en uiteindelijk verhoogd werd, en ten slotte de hele wereld zou redden van de hongersnood. Of David, die gezalfd werd tot koning over heel Israël, maar vóór zijn kroning eerst jarenlang moest vluchten. Of Psalm 22 met dat prachtige einde: Alle einden van de aarde zullen zich tot God bekeren. Of Jesaja 53: Als Hij Zijn leven tot een schuldoffer gesteld heeft, zal Hij licht zien.

Verlossing van Jeruzalem

Binnen, tijdens de maaltijd, gaan hun ogen open. Als Jezus Zijn handen uitstrekt, zien zij de plaats van de wonden, en als Hij het brood breekt. Maar het blijft staan: Hij zal Israël verlossen! Wat Maria en Zacharias zongen, waar Simeon voor bad en waar Hanna van getuigde, is niet achterhaald door de dood van Jezus. Hij is opgestaan om dat te doen, de verlossing van Jeruzalem!

Herstel koningschap

De tweede opmerking is een vraag. Het is de vraag van de twaalf discipelen wanneer Christus het koningschap voor Israël zal herstellen (Handeling 1:6). Dat is geen verkeerde vraag! Alsof de discipe-

len nadat Jezus hen veertig dagen onderwezen heeft over alle facetten van het Koninkrijk, er nog niets van begrijpen. Dat betekent niet minder dan dat Jezus' lessen geen enkele uitwerking hebben gehad en de apostelen dus nog niet klaar zijn voor hun taak. Dan kan Jezus ook eigenlijk niet weggaan. Dan moet het overnieuw. Nee, het is gewoon de laatste en voor de leerlingen misschien ook wel de belangrijkste vraag. Jezus had nota bene tijdens de sedermaaltijd beloofd dat zij de twaalf stammen van Israël zouden regeren! De laatste opmerking, als afsluiting van het onderwijs is: Wanneer gaat het allemaal gebeuren, wanneer is het voltooid?

Ze zijn klaar en berekend op hun taak. Ze moeten alleen de kracht van de Heilige Geest nog ontvangen om hun roeping in de praktijk ook echt te volbrengen, in de autoriteit van Jezus. De prediking van het Koninkrijk moet verder gebracht worden. Waar Jezus mee bezig was, moet worden voortgezet aan de Joden in de verstrooiing en ook de heidenen mogen worden uitgenodigd. Maar dan, dan komt de vervulling en daar hoort de verlossing van Israël bij. Jeruzalem wordt weer een lof op aarde, en daar zal het centrum van Gods Koninkrijk zijn. Daar zal Jezus op de troon van David plaatsnemen en daar zullen de apostelen koningen worden.

Pasen is het begin

De vraag is of wij het in de kerk wel begrepen hebben. Zijn we misschien zo gefocust op het leven na de dood, op de hemel misschien, dat het met Pasen wel genoeg was? Maar het is nog niet af! Het mooiste komt nog en het komt hier, en daar hoort het herstel van het koninkrijk voor Israël bij. Pasen is niet het einde, het is het begin, het verzekert de vervulling van alles wat de Heere beloofd heeft.

Het mooiste komt nog en daar hoort het herstel van het koninkrijk voor Israël bij.

Gebedspunten

gebed@cvi.nl

Israël

- 15 mei is het Jom Jeroesjalajim (Jeruzalem)dag. Dank dat Israël in 1967 de controle terugkreeg over Oost-Jeruzalem (de Oude Stad) en zo de eenwording van de stad kon vieren. Bid om de vrede voor Jeruzalem (Psalm 122:6). Lees ook het artikel op pagina 12.
- “Daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitstorten op alle vlees: uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw ouderen zullen dromen dromen, uw jongemannen zullen visioenen zien” (Joël 2:28). Dank dat ruim tweeduizend jaar geleden de Heilige Geest uitgestort is. Bid dat de Heilige Geest Joden die niet meer in God geloven, terugbrengt bij de Heere en Zijn Woord. Lees ook het artikel op pagina 13.

Midden-Oosten

- Bid dat de oorlog tegen Iran succesvol (geweest) is. Bid dat het gevaar vanuit Iran voor (nucleaire) aanvallen op Israël definitief mag wijken en dat er leiders aan de macht komen die de vrede met Israël zullen zoeken. Bid om zegen en bescherming voor de Iraanse bevolking die vrede met Israël wil en de hoop heeft te leven in een vrij land. Bid dat alle terreurgroepen die gesteund worden door Iran uiteen zullen vallen en Israël niet meer kunnen aanvallen. Lees ook het artikel op pagina 10-11.

Nederland

- Dank dat de explosie die begin april plaatsvond bij het Israëlcentrum weinig schade heeft aangericht. Bid om bescherming van het Israëlcentrum en van de medewerkers van Christenen voor Israël en het Israël Producten Centrum.
- Bid om bescherming van alle Joodse instellingen in Nederland. Bid dat Joodse kinderen die naar zwaarbeveiligde Joodse scholen gaan, Gods nabijheid en bescherming ervaren. Bid dat geplande aanvallen op Joden of Joodse instellingen verijdeld kunnen worden, niet alleen in Nederland, maar ook wereldwijd.
- “Tot uw ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot uw grijsheid toe zal Ik u dragen; Ik heb het gedaan en Ik zal u opnemen, Ik zal dragen en redden” (Jesaja 46:4). Bid voor Holocaustoverlevenden in Nederland en wereldwijd, die op hun hoge leeftijd met een nieuwe golf van antisemitisme geconfronteerd worden. Bid dat ze Gods trouw en bescherming mogen ervaren. Lees ook het interview op pagina 9.

ACHTERGROND

Wortel en vertakkingen van het zionisme

Historisch gezien is het zionisme de beweging die streeft naar de oprichting van een internationaal erkend nationaal tehuis voor het Joodse volk in het Land Israël. Voordat Theodor Herzl het eerste Zionistische Congres in Bazel bijeenriep, waren er al verschillende zionistische bewegingen met uiteenlopende ideeën voor de situatie waarin de Europese Joden zich bevonden.

Kees de Vreugd

De terugkeer van Ethiopische Joden met operatie Salomo.

Foto: GPO Israël

De term zionisme verwijst naar Sion, in de Bijbel een van de namen voor Jeruzalem. Maar Jeruzalem/Sion is volgens de Joodse traditie het geografische en geestelijke middelpunt van het land Israël. Vandaar dat Sion ook op heel het land kan slaan. Al meer dan tweeduizend jaar bidt het Joodse volk dagelijks om de inzameling van de ballingen, de wederopbouw van Jeruzalem en de terugkeer van God naar Sion. Dat de toekomst van het Joodse volk onlosmakelijk verbonden is met het land Israël, is diep geworteld in het Joodse zelfbewustzijn.

Orthodoxe Joden uit Oost-Europa – *chassidim* als eersten, maar later ook anderen – gingen al in de achttiende eeuw in grote groepen terug naar het land Israël, gedreven door de wens om volgens de Thora te leven en zo het tijdperk van de Messias dichterbij te brengen. In de negentiende eeuw ontstond er een nationaal zelfbewustzijn onder de Europese Joden. Tegelijk groeide ook het antisemitisme. Onder de naam *Chibbat Tzion*, liefde voor Sion, ontstonden verschillende bewegingen met als doel terugkeer naar Israël te bevorderen. De *Chibbat Tzion*-beweging ontleende de meeste van haar ideeën aan de basiswaarden van de Joodse traditie: de ervaring van de ballingschap, het verlangen naar verlossing en de religieuze en geestelijke verbondenheid met *Erets Jisraël*, het Land Israël.

De term zionisme zelf is waarschijnlijk in 1890 geïntroduceerd door Nathan Birnbaum. Hij zag het vooral als een politieke zaak: er moest een politieke oplossing komen voor de Joden, los van de vraag waar. Maar later groeide de overtuiging dat een politieke oplossing alleen te bereiken was als de Joden zich massaal in Israël zouden vestigen. Dat werd vanaf 1907 het beleid van de internationale zionistische beweging. De geschiedenis zou aantonen dat deze benadering juist was.

De verlossing van Israël als religieus gebod

Is het terecht om het zionisme alleen maar te zien als een seculiere politieke ideologie? Het is opmerkelijk dat de eerste Joden die zich in de moderne tijd in het Land Israël vestigden, nog vóór de eerste grote immigratiegolf (de zogenaamde eerste Alija) in de jaren 1880, orthodoxe Joden waren. Vroege nederzettingen zoals Petach Tikva werden gesticht door strenggelovige pioniers. De beroemde Joodse geleerde Nachmanides (rabbijn Mosje ben Nachman, Gerona 1194 – Akko 1270) ging al in 1267 terug naar het Land Israël. Hij legde de basis voor de Joodse wijk in Jeruzalem en riep alle Joden op om terug te keren. Overigens zijn er de eeuwen door Joden in het land blijven wonen. Er zijn bijvoorbeeld tientallen opgravingen van Joodse woonplaatsen uit de Byzantijnse tijd (vierde – zevende eeuw).

In 1840 braken er antisemitische rellen uit in Damascus. De Joodse filantro-

pen Montefiore en Crémieux slaagden erin de Joodse gemeenschap te redden. De rabbijnen Tzvi Hirsch Kalischer (Pruisen, 1795 – 1874) en Jehoeda Alkalai (Bosnië, 1798 – Jeruzalem, 1878) zagen hun optreden als een voorbeeld voor de messiaanse tijd. De Joden moesten niet langer alleen maar op de Messias wachten, maar actie ondernemen. Het tijdperk van de Messias was aangebroken en de verlossing zou door menselijk handelen in gang moeten worden gezet.

Rabbi Alkalai wilde de Joodse nationale eenheid bevorderen door middel van een overkoepelende organisatie voor het wereldwijde Jodendom, met gemoderniseerd Hebreeuws als gemeenschappelijke taal. Het idee van nationale eenheid moest religieuze controverses overstijgen.

Nationale en culturele emancipatie

Een nieuwe fase in de ontwikkeling van het zionistische gedachtegoed werd ingeluid door Leon Pinsker (Polen, 1821 – Oekraïne, 1891). Pinsker zag de emancipatie van het Joodse volk als de oplossing voor de Joodse kwestie. In zijn pamflet *Selbstemanzipation* (Zelfemancipatie), gepubliceerd in september 1882, schreef hij dat er ‘judofobie’, zoals hij antisemitisme noemde, zal zijn zolang de Joden een ‘spookvolk’ zijn – overal een minderheid en nergens een normale nationale meerderheid. De oplossing was de Joden te verhuizen naar een eigen gebied waar ze een normale natie konden worden. De Joden moesten zich als natie onder de naties emanciperen.

Achad ha-Am (pseudoniem van Asjer Zvi Hirsch Ginsberg, 1856-1927) had kritiek op de politieke doelstellingen en methoden van de proto-zionistische beweging. Het Land Israël kon volgens hem geen oplossing bieden voor de massa's emigranten. In plaats daarvan moest *Erets Jisraël* dienen als een ‘spiritueel centrum’ om alle Joden wereldwijd te verenigen. De terugkeer van de ballingen moest worden voorbereid door de ontwikkeling van een nieuwe Joodse en Hebreeuwse cultuur in het Land Israël. Zijn ideeën leidden tot een intensivering

van de ideologische en culturele activiteiten van Chibbat Tzion.

Net als Pinsker zag Theodor Herzl (Hongarije, 1860 – Oostenrijk, 1904), geconfronteerd met antisemitisme in Frankrijk en Oostenrijk, de oplossing voor de Joodse kwestie als een internationale politieke zaak. Onder zijn visionaire leiding kwam in 1897 het Eerste Zionistische Congres bijeen. Volgens Herzl had de beweging die hij had opgericht slechts één doel: de verplaatsing van ‘een volk zonder land’ naar een of ander ‘land zonder volk’. ‘Wij zijn een volk – één volk’, schreef hij in zijn pamflet *Der Judenstaat*, en dit ene volk had een land nodig om werkelijk een volk te zijn. In *Der Judenstaat* besprak hij de contouren van de Joodse staat. Hoewel Palestina het meest voor de hand liggende gebied was om deze staat te stichten, konden ook andere landen, zoals Argentinië, in overweging worden genomen. Het Zionistische Congres sprak zich echter resoluut uit voor het land Israël als het enige natuurlijke en historische Joodse thuisland.

De nationaal-religieuze beweging

‘Het Land Israël voor het volk Israël volgens de Thora van Israël.’ Het motto van de nationaal-religieuze beweging is duidelijk. De Thora en het Land Israël zijn essentieel voor het voortbestaan van het Joodse volk. De nationaal-religieuze beweging werd in 1902 officieel opgericht binnen de Zionistische Organisatie door orthodoxe Joden die het idee van een nationale wedergeboorte steunden, maar niet tevreden waren met het seculiere karakter van het zionisme. Een Joods volk zonder religie is als een lichaam zonder ziel. Tegelijk stelden zij dat religieus geloof zonder nationale geest slechts een ‘half jodendom’ was. De Joodse identiteit is tegelijkertijd nationaal en religieus. De beweging nam de naam *Mizrachi* aan, een samenvoeging van de woorden *merkaz roechani* – ‘spiritueel centrum’. Mizrachi richtte onderwijsinstellingen en religieuze kibboetsen op in het Land Israël. Rabbi Avraham Jitschak HaCohen Kook (Letland, 1865 – Jeruzalem, 1935), de eerste Asjkenazische opperrabbijn van mandaatgebied Palestina, nam een eigen positie in. Zijn ideaal was een theocratie. Hij beschouwde de inspanningen van de seculiere zionisten om het land op te bouwen als een heilig werk, maar was ook kritisch op hen omdat zij zich niet aan de sabbat en de spijswetten hielden.

Omkeer

Tesjoeva (omkeer, terugkeer) is het sleutelwoord. In Deuteronomium 30:1-10 komt de wortel van dat woord zeven keer voor, als omkeer tot God en terugkeer naar het land. Het is God, die ‘doet terugkeren’, staat daar letterlijk ook. Er is geen bekering zonder terugkeer naar het land. En terugkeer naar het land zal ook terugkeer naar de Eeuwige en Zijn goede geboden betekenen. Dat is de Bijbelse grond van het zionisme.

Terugkeer naar Israël

Immigratiegolven van Joden naar Israël

▪ Eerste immigratiegolf (1882-1904)

Deze periode wordt gezien als de eerste ‘officiële’ en grootschalige immigratiegolf, voornamelijk bestaande uit Joden uit Oost-Europa (ruim 40.000) die vluchtten voor pogroms.

▪ Tweede immigratiegolf (1904-1914)

Ruim 40.000 Joden verlieten Rusland als gevolg van pogroms.

▪ Derde immigratiegolf (1919-1923)

De Balfourverklaring uit 1917 (waarin het recht van Joden op een thuisland in Israël wordt vastgelegd) zorgde voor een nieuwe golf immigranten. Er kwamen ruim 30.000 Joden naar het toenmalige mandaatgebied Palestina.

▪ Vierde immigratiegolf (1924-1929)

Meer dan 62.000 Joden uit Polen ontvluchtten de economische sancties.

▪ Vijfde immigratiegolf (1932-1939)

Door de opkomst van Hitler zochten meer dan 250.000 Joden een veilig heenkomen in mandaatgebied Palestina. De meesten van hen kwamen uit Centraal-Europa.

▪ Vanaf 1945

Na 1945 heeft Israël in totaal ruim 3,5 miljoen Joden uit de diaspora kunnen verwelkomen. In de eerste jaren waren dat veel Holocaustoverlevenden en Joden die uit landen in het Midden-Oosten verdreven werden. Alleen al tussen 1948 en 1952 arriveerden meer dan 800.000 immigranten.

Een volgende grote immigratiegolf was in de jaren 1990, na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Meer dan een miljoen Joden vertrokken naar Israël. Ook werden in de jaren 1980 en 1990 tienduizenden Ethiopische Joden naar Israël gehaald (operatie Salomo en operatie Mozes).

Ook anno 2026 gaat de terugkeer onverminderd door.

Terugkeer naar het land zal ook terugkeer naar de Eeuwige en Zijn goede geboden betekenen.

Open huis

woensdag 6 t/m woensdag 13 mei 2026

Kom de mooiste producten uit Israël bekijken bij:

GRATIS
bij aankoop
v.a. € 30,00
Shemen Amour
handcrème.

Aalsmeer

Diny Wichers 020 - 6455530
Ontmoetingscentrum "Irene", Kanaalstraat 12
Zaterdag 2 mei 10.00 - 16.00 uur

Alblasserdam

Wim Fiole 06 - 30902370
Pieter de Hoochplaats 266
Woensdag 6 en 13 mei 14.00 - 21.00 uur

Alkmaar/Koedijk

Anneke van Wordragen - Smits 072 - 5619690
Blaer 42
Woensdag 6 mei 10.00 - 18.00 uur

Amerongen

Henriëtte de Regt
Bel voor een afspraak 06 - 14538186
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Amersfoort

Dhr. W. Heeneman
Bel voor een afspraak: 06 - 18674022
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Amstelveen

Diny Wichers 020 - 6455530
Camera Obscuralaan 484
Woensdag 6 en donderdag 7 mei
10.00 - 20.00 uur

Apeldoorn

Cobi Huizing
Bel voor een afspraak: 06 - 34195159
Minstreehhoeve 106
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Assen

Maniah Verhaagen 06 - 21531227
Stedepark 20
Woensdag 6 mei 10.30 - 18.00 uur

Barneveld

Mariene Zoutendijk 0342 - 417224
Arendshorst 46
Donderdag 7 mei 09.00 - 12.00 en
14.00 - 17.00 uur

Biggekerke

Suzet Besuijen 06 - 24865810
Kerkplein 16
Woensdag 6 t/m vrijdag 8 mei 10.00 - 17.00 uur
Zaterdag 9 mei 10.00 - 12.00 uur

Boskoop

Esther van Staveren 06 - 15322334
Ridderbuurt 20
Zaterdag 9 mei 11.00 - 16.00 uur

Brandwijk

Liesbeth Kortlever
Bel voor een bestelling: 06 - 13822417
Damsseweg 22
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Bruinisse

Willy Jansens 06 - 51057947
Bij: Jeanet van der Meer 06 - 46730315
O.F. Weisestraat 5
Woensdag 6 mei 13.30 - 16.30 uur

Buitenpost

Hinke Minnema 06 - 13129370
Trekweg 16
Vrijdag 8 mei 10.00 - 17.00 uur

Capelle aan den IJssel

Stieneke Koolmees
Bel voor een afspraak: 06 - 23197532
Crocusstraat 7
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Damwâld

Dhr. A. Tolsma 06 - 46520750
Doniawei 89
Zaterdag 9 mei 10.00 - 16.00 uur

Den Haag

Noor Roeleveld 070 - 3545730
Nederhoflaan 22
Woensdag 6 mei 12.00 - 17.00 uur

Den Haag

Wilma en Dirk Blom 06 - 12453715
Heiloostraat 83
Zaterdag 2 mei 11.00 - 15.00 uur

Dordrecht

Toos Vos - Tissing 06 - 14892391
Bankastraat 167
Vrijdag 8 mei 15.00 - 17.00 uur

Eerbeek

Thea en Hans Jansen 06 - 10323839
Kloosterstraat 23
Vrijdag 1 en zaterdag 2 mei 10.00 - 17.00 uur

Etten-Leur

Mareike en Jorim Willems
Bel voor een afspraak: 06 - 34895044
Klaroenring 25
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Fijnaart / Zwingelspaan

Riet Verhoeven - Vermeulen 06 - 22209608
Drogedijk 69
Zaterdag 9 mei 14.00 - 16.00 uur
En elke laatste zaterdag van de maand
14.00 - 16.00 uur

Goos

Willy Jansens - Dekker 06 - 51057947
Berkenstraat 8
Donderdag 7 mei 9.00 - 16.30 uur

Horredijk

Joke van Riel
Bel voor een bestelling: 0513 - 463938
Mouterij 64
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

's-Gravenpolder

Lucia Beij
Bel voor een bestelling: 0113 - 311641
Berkehof 2
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Groningen

Gonnie Hazenberg 050 - 5771243
Jacob van Hattumstraat 23
Woensdag 6 en donderdag 7 mei
10.30 - 18.00 uur

Hagestein

Aartje van der Lee - van den Broek
Bel voor een bestelling: 06 - 31237204
Lekdijk 12
Woensdag 6 mei t/m woensdag 13 mei

Hardenberg

Irene van Eldik 0523 - 232002
Van Oijstraat 24
Vrijdag 8 mei 16.00 - 19.00 uur

Heteren

Dik en Elly Vergunst
Bel voor uw bestelling: 026 - 4722054
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Heino / Lierderholthuis

Marian van der Bent - Rink
Bel voor een bestelling: 06 - 18881266
Bredenhorsweg 21
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Hoogezaand

Mevr. D. Vinke 06 - 21936910
Melkweg 39
Maandag 11 mei 10.00 - 12.00, 14.00 - 16.00 en
18.00 - 20.00 uur

Huizen

Mevr. Ankie de Pater 035 - 5255284
S. de Beauvoirlaan 85
Woensdag 6 en donderdag 7 mei
10.00 - 12.00 en 14.00 - 16.00 uur

IJmuiden

Mevr. T. Zwitser - Slager
Bel voor een afspraak: 0255 - 511652
Dinsdag 12 mei 10.30 - 17.00 uur

IJsselmuiden

Jolanda de Nijs 06 - 41948667
Slenkstraat 12 A
Donderdag 7 mei 17.30 - 21.30 uur
Vrijdag 8 mei 13.30 - 17.30 uur

IJsselmuiden

Carola van der Spek 06 - 43191164
Hartogsweg 3
Vrijdag 8 en zaterdag 9 mei 10.00 - 16.00 uur

Kampen

Janny Kok - Opgelder 06 - 23864456
Burgwal 13
Donderdag 7 mei en vrijdag 8 mei
14.00 - 17.00 uur

Katwijk

Bert en Jacqueline Kuipers
Bel voor een afspraak: 071 - 4028828
06 - 52242803
Doggersbank 7
Woensdag 6 mei t/m vrijdag 8 mei
10.00 - 20.00 uur

Kerkenveld

Herma Blokzijl
Bel voor een afspraak: 06 - 25318196
Woensdag 13 mei 10.00 - 20.00 uur

Krabbendijke

Wil Butijn 06 - 52281223
0113 - 502182
Noordweg 23
Dinsdag 12 mei 10.00 - 17.00 uur

Leek

Fam. Postma
Bel voor een afspraak: 0594 - 707010
Romboutstraat 16
Vrijdag 8 en woensdag 13 mei 14.00 - 17.00 uur

Leeuwarden

Tineke van der Laan
Bel voor een afspraak: 06 - 51136803
Zaterdag 9, maandag 11 en dinsdag 12 mei

Lelystad

Mevr. Buijnink - Akker
Bel voor een afspraak: 0320 - 842758
Bongerd 206
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Lisse

Fam. Gelderman
Bel voor een afspraak: 06 - 27448371
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Maassluis

Anita Mudde - Teeuwen
Bel voor een afspraak: 06 - 40651364
Maandag 4 t/m vrijdag 8 mei

Meerkerk

Lia Hijkoop 06 - 13289987
Slingerlandstraat 17
Woensdag 13 mei 10.00 - 17.30 uur

Nieuwegein

Dhr. H. van Heck 030 - 6036921
Martinusgaarde 16
Donderdag 7 en vrijdag 8 mei 10.30 - 21.00 uur

Nieuwleusen

Familie Neelis 0529 - 484525
Kon. Wilhelminalaan 59
Vrijdag 8 mei 11.00 - 18.00 uur

Nijeveen / Meppel

Jenny Hak - Moesker
Bel voor een bestelling: 06 - 34730620
De Veurdele 95
Maandag 11 en dinsdag 12 mei

Ochten

Dini Drost
Bel voor uw bestelling: 0344 - 787009
Bevrijdingssingel 2
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Oldebroek

Piet en Gea Wastenecker 0525 - 631779
06 - 29883629
Klocklaan 9
Dinsdag 19 t/m vrijdag 22 mei
10.00 - 20.00 uur

Oldemarkt

Janny Bouwer - Muis 0561 - 452171
In "de Ontmoeting", Marktplein 9
Zaterdag 9 mei 10.00 - 16.00 uur

Oud-Beijerland

Ariena Troost 06 - 81170331
Wolweversweg 15
Dinsdag 5 mei 10.00 - 20.00 uur
Woensdag 6 mei 10.00 - 17.00 uur

Ouderkerk a/d IJssel

Laura Otterspeer
Bel voor een bestelling: 06 - 51021971
IJsseldijk Noord 254
Woensdag 6 t/m zaterdag 9 mei

Pernis

Janny van der Kuil
Bel voor uw bestelling: 010 - 4164698
Burgemeester van Esstraat 189
Woensdag 13 mei 10.00 t/m 20.00 uur

Scharendijke

Jenny en Wim Groenveld
Bel voor uw bestelling: 06 - 12072775
Kapelleweg 17
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Sleen / Emmen

Sandra Snippe
Bel voor een afspraak: 06 - 28318394
Schapenveld 21
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Streefkerk

Nel Noorland - Werkhoven
Bel voor een bestelling: 0184 - 683270
Molenakker 18
Woensdag 6 mei t/m vrijdag 8 mei
10.00 - 17.00 uur

Surhuisterveen

Jetty van der Hoek 06 - 33049321
Woensdag 6 en vrijdag 8 mei 10.00 - 17.00 uur
Donderdag 7 mei 10.00 - 21.00 uur

Uithuizermeeden

Mevr. A. Dekker 06 - 12821383
Hefswalsterweg 37
Vrijdag 8 mei 10.00 - 17.00 uur

Urk

Judith de Boer 06 - 20372449
Kuil 16
Dinsdag 5 en woensdag 6 mei 14.30 - 16.00 uur
Vrijdag 8 mei 10.00 - 12.00 uur

Vaassen

Mayiem Chayiem 0578 - 573145
06 - 33720901
Apeldoornseweg 27
Dinsdag 12 mei 09.00 - 17.00 uur
Woensdag 13 mei 09.00 - 12.00 uur

Veenendaal

Fam. W. van den Brink 0318 - 556638
Wijkcentrum Maranatha bij de Julianakerk
Prins Bernhardlaan 26
Vrijdag 1 mei 14.30 - 17.00 uur en
19.00 - 21.00 uur
Zaterdag 2 mei 10.00 - 15.00 uur

Wekerom

Marjan en Rijk van den Top 06 - 81446815
Roekelseweg 18
Zaterdag 9 mei 10.00 - 14.30 uur

Wijk bij Duurstede

Flora van Meggelen
Bel voor een afspraak: 0343 - 750249
Birkastraat 47
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Yerseke

Willy Jansens - Dekker 06 - 51057947
Vrije Evangelische gemeente, Kaaistraat 20
Vrijdag 15 mei 09.30 - 12.30 uur

Zeevolde

Henny van der Tuin
Bel voor een afspraak: 036 - 5221171
Pauwoog 102
Woensdag 6 t/m woensdag 13 mei

Zegveld

Sylvia Verkerk 06 - 13464662
Middenweg 51
Woensdag 6 en 13 mei 14.00 - 20.00 uur

Zwolle

Marja Hendriks 038 - 4659577
Van Echtenmarke 4
Donderdag 7 mei 10.00 - 18.00 uur

Kijk op www.israelwinkel.nl voor meer consulenten.

Israel
Producten
Centrum

MAATSCHAPPIJ

Nieuwe zorgen explosieve Jodenhaat België

Foto: Unsplash

Ralph Pais en Michel Kotek

De Joodse gemeenschap in België stelt zich steeds vaker een fundamentele vraag: hoe ziet haar toekomst eruit in een land waar het maatschappelijke klimaat merkbaar en snel verandert?

Aanleiding voor deze bezorgdheid is een reeks recente ontwikkelingen die volgens het Joods Informatie- en Documentatiecentrum in België wijzen op een bredere tendens. Een opvallend voorbeeld is de beslissing van drie Belgische universiteiten om een eredoctoraat toe te kennen aan Francesca Albanese, een notoire antisemiet die internationaal omstreden is vanwege haar uitgesproken leugens over Israël. Dit leverde haar sancties op vanuit de VS, waardoor zij het land niet meer kan binnenkomen en haar tegoeden bevroren zijn.

De keuze voor deze onderscheiding heeft zowel nationaal als internationaal reacties uitgelokt. Vanuit diplomatieke hoek en door vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap werd gewezen op het signaal dat hiermee wordt gegeven. Volgens hen draagt deze beslissing bij aan een klimaat waarin antisemitische denkbeelden minder scherp worden afgewezen.

Gevoel van straffeloosheid

Deze gebeurtenis staat niet op zichzelf. Verschillende incidenten tonen volgens betrokkenen aan dat antisemitisme in België steeds vaker wordt gerelativeerd of onvoldoende aangepakt. Er lijkt een verband te bestaan tussen dergelijke po-

lariserende uitspraken en de groei van antisemitisme in de samenleving. Op-roepen tot geweld tegen Joden worden zelden ondubbelzinnig veroordeeld. In plaats daarvan volgt vaak een zoektocht naar context of nuance, wat bij velen tot onbegrip leidt.

Wat deze bezorgdheid nog versterkt, is het gevoel van straffeloosheid. Ondanks herhaalde aangiftes naar aanleiding van antisemitische incidenten blijft vervolging vaak uit of laat ze op zich wachten. Dossiers worden geseponeerd, onderzoeken blijven zonder gevolg en daders worden zelden effectief ter verantwoording geroepen. Dit creëert niet alleen frustratie bij slachtoffers, maar ook een gevaarlijk signaal dat dergelijke uitingen zonder consequenties

kunnen blijven. Het voedt een spiraal van toenemende vijandigheid, zowel in woord als in daad.

Religieuze vrijheid

Daarnaast leven er zorgen over maatschappelijke en politieke discussies die raken aan fundamentele religieuze praktijken, zoals de besnijdenis. Voor de Joodse gemeenschap is dit geen randkwestie, maar een essentieel onderdeel van religieuze vrijheid en identiteit. Het debat hierover wordt daarom door velen ervaren als een signaal dat hun plaats in de samenleving onder druk staat.

Wat betekenen deze signalen?

Tegen deze achtergrond groeit het gevoel van onzekerheid. Waar Europa na de Tweede Wereldoorlog expliciet stelde dat er “nooit meer” plaats mocht zijn voor antisemitisme, vragen sommigen zich vandaag af hoe deze belofte in de praktijk wordt ingevuld.

Het doel van dit artikel is niet alleen om deze ontwikkelingen te benoemen, maar ook om het bredere gesprek aan te gaan. Wat betekenen deze signalen voor de toekomst van de Joodse gemeenschap in België? En hoe kan worden verzekerd dat fundamentele waarden zoals veiligheid, respect en religieuze vrijheid voor iedereen gewaarborgd blijven? Wat hier op het spel staat, reikt verder dan één gemeenschap: het raakt aan de geloofwaardigheid van de rechtsstaat zelf. Zoals Elie Wiesel het stelde: wat begint bij de Joden, eindigt nooit bij de Joden.

Ralph Pais en Michel Kotek zijn oprichters van het Joods Informatie & Documentatiecentrum (JID). Meer informatie via stopantisemitisme.be.

Column

Roger van Oordt
rvanoordt@cvi.nl

De Joden van de kerk

In de Vroege Kerk hadden de Joden volgens Augustinus nog een functie. Ze moesten blijven bestaan als zichtbaar bewijs dat de christenen niet in een verzinsel geloofden: hun aanwezigheid bevestigde dat de Schriften betrouwbaar waren overgeleverd en in Christus vervuld waren.

Hun uiteindelijke bekering bleef het doel, maar voor de beloften aan Abraham, Isaak en Jakob – inclusief herstel in het land – was in deze visie geen plaats. Andere kerkvaders en theologen gingen verder en stelden dat Joden eigenlijk geen plaats hadden binnen de christelijke samenleving. Sommigen concludeerden dat vernietiging de meest logische uitkomst was. Zo schreef Maarten Luther in zijn latere jaren dat men Joodse synagogen in brand moest steken en de resten moest bedekken met aarde “zodat geen mens ooit nog een steen of sintel ervan ziet”.

De terugkeer van het Joodse volk naar het huidige Israël, vanuit meer dan honderd landen, zoals door Thora en profeten werd voorspeld (bijvoorbeeld in Ezechiël 37), wordt door sommigen binnen de kerk nog steeds fel bestreden. Men beweert dat God Zijn Woord niet gestand doet of dat de Joden die nu in Israël wonen geen continuïteit vormen met het volk dat er tweeduizend jaar geleden leefde. Volgens deze redenering zouden moderne Joden geen recht kunnen ontlenen aan vierduizend jaar geschiedenis en beloften.

Dit leidt ertoe dat in kerkdiensten soms zelfs het woord Israël niet meer klinkt – niet in de preek, niet in het gebed. Terwijl vijanden van Israël tot het uiterste gaan en het Joodse volk onder zware druk staat, kijkt een deel van de kerk weg. Zelfverdediging van de Joodse staat wordt in twijfel getrokken, alsof morele terughoudendheid alleen Israël betaamt. Toch leeft het volk Israël – *Am Yisrael chai*. Niet omdat mensen dat willen, maar omdat de God van Abraham, Isaak en Jakob trouw blijft aan Zijn belofte.

Israëlactief

Voor alle activiteiten geldt: Deo volente

Voor alle lezingen geldt: vooraf opgeven is verplicht. Opgeven kan via: cvi.nl/agenda of 033-2458824. U ontvangt kort voor de lezing per mail de locatie van de lezing. De registratiekosten zijn € 2,50.

Bijeenkomsten

Dinsdag 28 april

20.00 uur: Omgeving Alblasterdam: Lezing ds. Oscar Lohuis. Thema: Israël in het hart van het evangelie.

Donderdag 30 april

19.30 uur: Omgeving Renswoude: Lezing ds. Kees Kant. Thema: Waarom is Israël zo belangrijk voor ons als christenen?

Dinsdag 12 mei

20.00 uur: Omgeving Roermond: Lezing Peter Pellemans. Thema: De geestelijke oorlog tegen Israël.

Foto: Unsplash

Woensdag 13 mei

19.30 uur: Omgeving Drachten: Seminar ds. Henk Poot (1/3). Thema: Israël, volk van God.

19.30 uur: Omgeving Haarlem: Lezing Frank van Oordt. Thema: Israël, je kunt er niet omheen.

Donderdag 14 mei

11.00 uur: Omgeving Middelstum: Studiedag met ds. Willem J.J. Glashouwer. Thema: Hemelvaart en wederkomst – Israël. Kosten lunch: € 5.

Maandag 18 mei

19.30 uur: Omgeving Nieuwerkerk (Zld): Lezing ds. Henk Poot. Thema: Is Jezus nog steeds verbonden met Israël?

Dinsdag 19 mei

19.30 uur: Omgeving Terneuzen: Lezing ds. Henk Poot. Thema: Is Jezus nog steeds verbonden met Israël?

19.30 uur: Omgeving Steenwijk: Lezing ds. Oscar Lohuis. Thema: Wat zegt de Bijbel over de vertroosting van Israël?

Donderdag 21 mei

20.00 uur: Omgeving Heerenveen: Seminar ds. Oscar Lohuis (1/3). Thema: Wat zeggen de profeten over Israël in de eindtijd?

Dinsdag 26 mei

19.30 uur: Omgeving Heiligerlee: Lezing ds. Oscar Lohuis. Thema: Jeruzalem, stad van vrede, stad van strijd.

20.00 uur: Omgeving Arnhem: Lezing ds. Kees van Velzen. Thema: Toenemend antisemitisme.

Woensdag 27 mei

19.30 uur: Omgeving Drachten: Seminar ds. Henk Poot (2/3). Thema: Jezus, de Messias van Israël en de Heiland van de wereld.

20.00 uur: Omgeving Kesteren: Israëllezing.

20.00 uur: Omgeving Arnhem: Lezing ds. Willem J.J. Glashouwer. Thema: Jeruzalem, stad van vrede.

Donderdag 28 mei

19.30 uur: Omgeving Emmen: Israëllezing.

20.00 uur: Omgeving Sprang-Capelle: Lezing Peter Pellemans. Thema: De geestelijke oorlog tegen Israël.

20.00 uur: Omgeving Heerenveen: Seminar ds. Oscar Lohuis (2/3). Thema: Wat zeggen de profeten over Israël in de eindtijd?

Woensdag 3 juni

19.30 uur: Omgeving Drachten: Seminar ds. Henk Poot (3/3). Thema: Het evangelie met andere ogen.

Donderdag 4 juni

20.00 uur: Omgeving Heerenveen: Seminar ds. Oscar Lohuis (3/3). Thema: Wat zeggen de profeten over Israël in de eindtijd?

Maandag 15 juni

19.30 uur: Omgeving Middelhamnis: Lezing ds. Henk Poot. Thema: Is Jezus nog steeds met Israël verbonden?

Ds. Henk Poot

Foto: Willem Jan de Bruin

Dinsdag 16 juni

19.30 uur: Omgeving Middelburg: Lezing ds. Henk Poot. Thema: Is Jezus nog steeds met Israël verbonden?

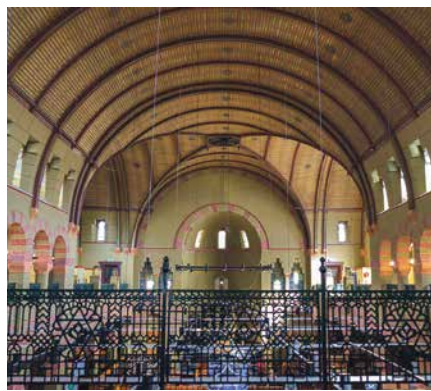
Overig

Woensdag 29 april

13.00 uur: Amsterdam: Excursie Joods Amsterdam. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 22,50.

Donderdag 7 mei

13.30 uur: Groningen: Excursie Joods Groningen. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 12,50.

Interieur synagoge Groningen.

Foto: Hardscarf

Dinsdag 19 mei

13.00 uur: Haarlem: Excursie In de voetsporen van Corrie ten Boom. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 17,50.

Donderdag 21 mei

14.00 uur: Appingedam: Excursie Joods Appingedam. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 12,50.

Zaterdag 23 mei

19.30 uur: Goes: Concert Groot Zeeuws Jongerenkoor. Onder leiding van Peter Wildeman. Locatie: Maria Magdalenakerk, Singelstraat 21. Tickets: peterwildeman.nl.

Donderdag 28 mei

13.00 uur: Tilburg: Excursie Joods Tilburg. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 15,00.

Vanaf maandag 1 juni

9.30-16.30 uur: Nijkerk: Tentoonstelling Dieper dan je denkt. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Toegang gratis. Zaterdag: 10.30-15.30 uur, zon- en feestdagen gesloten.

Donderdag 4 juni

11.00 uur: Enschede: Excursie Joods Enschede. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda. Kosten: € 38,50 incl. koosjere lunch.

Dinsdag 9 juni

13.45 uur: Delft: Excursie Joods Delft. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda.

Elke vrijdag

15.00 uur: Nijkerk: Bidstond voor Israël. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

Openingstijden

Israëlcentrum

Maandag-vrijdag: 9.00-17.00 uur
Zaterdag: 10.00-16.00 uur
Zondag: gesloten

Joodse kalender

25 april 2026

Thoralezing: *Acharé mot*,
Leviticus 16:1-18:30
Haftarahlezing: Ezechiël 22:1-19

2 mei 2026

Thoralezing: *Emór*,
Leviticus 21:1-24:23
Haftarahlezing: Ezechiël 44:15-31

5 mei 2026

Lag Ba'omer
(33e dag van de Omertelling)

9 mei 2026

Thoralezing: *Behár*,
Leviticus 25:1-26:2
Haftarahlezing: Jeremia 32:6-27
Thoralezing: *Bechoekotai*,
Leviticus 26:3-27:34
Haftarahlezing: Jeremia 16:19-17:14

15 mei 2026

Jom Jeroesjalajim
(Hereniging van Jeruzalem)

16 mei 2026

Thoralezing: *Bemidbár*,
Numeri 1:1-4:20
Haftarahlezing: Hosea 2:1-22

Israëlconsulenten

Het Israël Producten Centrum heeft een uitgebreid netwerk van consulenten door heel Nederland. Via israelwinkel.nl of 033-2458814 vindt u de contactgegevens van een consulent(e) bij u in de buurt.

De krant

De volgende krant verschijnt vanaf 19 mei 2026.

ACTIEF

Excursies

Ontdek Joods Nederland

Foto: Adobe Firefly

Achter de gevels van Nederlandse steden schuilt vaak een Joodse geschiedenis die je pas echt begrijpt als je haar van dichtbij ervaart. Juist daarom organiseert Christenen voor Israël al jaren excursies waarin deelnemers worden meegenomen langs plekken, verhalen en ontmoetingen die vaak verborgen blijven voor het oog van de toevallige voorbijganger. Tot de zomer staan er tien bijzondere excursies op het programma, verspreid over heel Nederland.

Elke excursie heeft een eigen karakter. De ene keer wandel je door historische straten en ontdek je verhalen achter monumenten, struikelstenen en oude panden. De andere keer stap je een synagoge binnen en krijg je een inkijkje in het Joodse leven en de religieuze tradities. Soms luister je naar een lezing, bekijk je een film of ga je in gesprek met mensen die zelf betrokken zijn bij de geschiedenis. Juist die afwisseling maakt elke excursie uniek en verrassend.

Inhoud en ontmoeting

Wat deze excursies extra bijzonder maakt, is de combinatie van inhoud en ontmoeting. Lokale gidsen delen hun kennis en brengen de geschiedenis tot leven, terwijl er onderweg ruimte is om elkaar te ontmoeten. Tijdens een koffiemoment blijven mensen vaak nog even zitten, raken met elkaar in gesprek en wisselen contactgegevens uit. Of, zoals iemand het treffend verwoordde: “Je ziet dat mensen blijven hangen, en dat is eigenlijk precies de bedoeling.” De open sfeer nodigt uit om vragen te stellen. Zelfs ogenschijnlijk simpele vragen krijgen de ruimte, want juist daarin zit het leerproces. “In het Jodendom ben je dom als je niks vraagt”, wordt er wel eens lachend opgemerkt, een uitspraak die de toon van de excursies goed weergeeft.

Toegankelijk

De excursies zijn bewust toegankelijk gehouden, zodat een breed publiek kan deelnemen. Voor wie al veel

De grote belangstelling en terugkerende deelnemers laten zien dat deze excursies voorzien in een duidelijke behoefte.

weet over Joods erfgoed en voor wie juist nieuwsgierig is en meer wil leren: iedereen is welkom. De grote belangstelling en terugkerende deelnemers laten zien dat deze excursies voorzien in een duidelijke behoefte.

Praktische informatie

De excursies vinden plaats tussen 29 april en 18 juni 2026 en worden georganiseerd in onder andere Amsterdam, Groningen, Haarlem, Appingedam, Tilburg, Enschede, Delft, Gouda en Den Haag. Ze duren gemiddeld twee tot vier uur. De kosten variëren van € 12,50 tot € 38,50 (in Enschede inclusief lunch).

Let op: voor sommige excursies is het belangrijk dat deelnemers ongeveer vijf kilometer kunnen wandelen.

» Kijk voor meer informatie en voor het aanmelden op onze website: cvi.nl/excursies.

Reizen

Studiereizen ‘Ontmoet Israël’

Foto: Cvi

Als je iemand ontmoet, leer je hem of haar pas echt kennen. Je kunt van alles over Israël en over het Jodendom lezen, maar de echte kennismaking gebeurt pas als je naar het land toegaat en de mensen daar ontmoet. Dat is de ervaring die deelnemers aan onze studiereizen opdoen. Je ontdekt hoe Joden zich verbonden weten met het land en hoe het land daardoor bloeit. Dat ze niet wettisch zijn, maar uit een diepe liefde voor God en Zijn Woord leven. Je ontdekt ook hoe kwetsbaar de mensen in Israël zich vaak voelen en hoezeer echte solidariteit gewaardeerd wordt. Je beseft hoezeer het Nieuwe Testament geworteld is in Israël. Kortom, een ervaring die ook weer uitnodigt om er in de gemeente mee aan de slag te gaan.

» Bent u predikant of voorganger en wilt u meer informatie over onze studiereizen? Ga naar cvi.nl/studiereis-2026.

Podcast

Binnenkort: seizoen 3 van Koosjer Kletsen!

Foto: Cvi

Na de succesvolle eerdere seizoenen van onze podcast Koosjer Kletsen, verschijnt binnenkort een nieuwe reeks. Dit seizoen duikt podcasthost Paola samen met diverse gasten in een zwarte bladzijde van de geschiedenis, namelijk die van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.

Hoe heeft dit kunnen gebeuren in ons christelijke Europa? Historici, experts én overlevenden delen hun kennis, hun ervaringen en hun persoonlijke herinneringen. Verhalen die confronteren, ontroeren en soms moeilijk zijn om te horen, maar die verteld móeten blijven worden. Met verrassende invalshoeken, nieuwe inzichten en veel ruimte voor persoonlijke verhalen brengt dit seizoen het verleden heel dichtbij.

» Binnenkort verschijnt de eerste aflevering. Houd je podcast-app of onze website cvi.nl/koosjerkletsen in de gaten.

JAFFA geeft kansarme kinderen vleugels om ...

naar een betere toekomst
te vliegen

Wat zijn die vleugels?
opvoeding – opleiding –
opvang - voedsel –
extra aandacht.

Vleugels zijn er óók voor vastgelopen tieners,
(één-ouder) gezinnen en bejaarden

De *vleugels* vindt u op onze website:
www.jaffaproject.nl
Facebook: Jaffa-Project Nederland.

Informatie bij onze secretaris
tel. 0548-61 17 48
e-mail: info@jaffaproject.nl

Informatie sponsorplan via:
tel. 06 83 21 01 54
e-mail: sponsorplan@jaffaproject.nl

*Een legaat of plaats in uw testament voor Jaffa zijn
vleugels om naar een betere toekomst te vliegen.*
Informatie: penningmeester@jaffaproject.nl

bankrekening nummer:
NL12 RABO 0335 5422 39

Bent u deel van die vleugels of wilt u dat worden?
DANK U WEL

Natuurlijke supplementen, zonder toevoegingen

✓ Geen vulstoffen   ✓ Geen bindmiddelen   ✓ 100% puur natuur

10% korting met de code "CV10" - www.teddah.nl

EVERREAD
UITGEVERS

Leren leven uit de Bijbel

De NAMEN in de Bijbel

De betekenissen van Bijbelse namen leren ons veel over personen en geschiedenissen. Dit boek (3^e druk) bevat alle ruim 6000 Bijbelse namen inclusief hun betekenissen en alle teksten waar ze voorkomen. Voorzien van een harde kaft. Toegankelijk vanuit de SV, HSV, NBG en NBV. Een prachtig boek om te hebben en/of weg te geven!

Hoite Slagter (red.) ISBN 9789066944916

Met harde kaft | 400 blz | 21,7x15,5 cm | € 27,50

Al onze boeken zijn verkrijgbaar in de (christelijke) boekhandel, op everread.nl (ook voor onze e-books) of via 0343 594495!

AMEN Bijbelmagazine 185 is verschenen met daarin de volgende artikelen: 'Hooglied: de zangtijd breekt aan!'; 'Het boek Numeri'; 'De volkeren, Israël en de gemeente'; 'De verhoring van Christus'; 'Hebt u Mij echt lief?'; 'Zie, Hij komt met de wolken'; 'Uitverkoren'; 'Waar is God ...?' en 'AMEN Actueel'.

AMEN verschijnt 2-maandelijks. Word (online) abonnee met toegang tot 1500+ artikelen! Zie: www.amen.nl of bel: 0343-594411.

ervaren specialisten | sterke vastgoedportefeuille | persoonlijke aanpak

Van Dam, Van Dam & Verkade
INVESTEREN IN ONROERENDE ZAKEN

Even kort en krachtig:

**Ons bedrijf staat pal
achter Israël!**

**Laat uw vermogen bij ons
renderen.**

Nu met Actierente: 4,5%
met twee weken
opzegtermijn

Neem contact met ons op
voor meer informatie.

verkade@vandamvandamverkade.com

020 - 4896 500

AMCHA ISRAEL

In Israël wonen nog 130.000
overlevenden van de Holocaust.

AMCHA biedt psychosociale hulp
in 15 behandel centra aan 19.000
getraumatiseerde mensen.

Steun Vrienden van
Amcha Nederland Amersfoort
IBAN NL42 ABNA 049 06 06 210

www.amcha.nl

WORD DONATEUR EN VUL DE BON IN

- Ik wil het werk van Amcha ondersteunen en word donateur.
Bedrag: per maand / jaar*
- Ik wil de nieuwsbrief ontvangen. Per e-mail / post*
- Ik wil het werk van Amcha onder de aandacht brengen in mijn omgeving.
Stuur mij svp: 10 / 25 / 50 folders*   * Svp doorhalen wat niet van toepassing is.

Naam en voor letter, m/v*

Straat en huisnummer

Postcode en woonplaats

E-mailadres

Telefoonnummer

Insturen in een envelop naar: Stichting Vrienden van Amcha Nederland,
Postbus 1197, 3800 BD, Amersfoort (of mail naar info@amcha.nl)

ACTIEF

Projecten

Voorbereiden op vertrek

Foto: Cvl

Sinds eind februari zijn er vanuit Oekraïne geen Joden meer naar Israël vertrokken. Dit heeft alles te maken met de oorlog tussen Israël en de VS enerzijds en Iran anderzijds. Dit betekent echter niet dat ons werk tot stilstand kwam.

Honderden families bereiden zich namelijk voor op vertrek naar Israël, van jong tot oud. Onder hen ook veel Joodse jongeren in de leeftijd van dertien tot zeventien jaar. Via het programma Na'ale krijgen zij de kans om verder te leren in Israël. Om daarvoor in aanmerking te komen, moeten de jongeren allerlei examens afleggen. Ook de ouders worden goed voorbereid op deze stap van hun kinderen. In de praktijk blijkt dat veel ouders uiteindelijk ook naar Israël vertrekken als hun kinderen eenmaal in Israël zijn. Het vertrek van deze jongeren staat gepland voor september en oktober van dit jaar.

Documenten

Daarnaast bereiden ook anderen zich voor om te vertrekken zodra de situatie dat weer toelaat. Op veel plaatsen volgen mensen zo'n twee tot drie keer per week Hebreeuwse les via de zogeheten 'oelpan'. Bij veel synagogen is iemand van het Joods Agentschap betrokken die geïnteresseerden informatie geeft over de te nemen stappen bij vertrek naar Israël. De grootste uitdaging daarbij is het (verplichte) gesprek op het Israëliëse consulaat in Kiev, waarvoor ook allerlei officiële documenten nodig zijn. Het verkrijgen van een uitreisvisum kan soms maanden duren. Daarnaast is er voortdurend luchalarm, dat soms uren aanhoudt. Ook dat maakt het bezoeken van het consulaat ingewikkeld.

Droom

Medewerkers van ons team zijn tijdens Pesach bij diverse Joodse gemeenschappen op bezoek geweest en kregen daar enorm veel vragen over vertrek naar Israël (zie foto). 'Volgend jaar in Jeruzalem!' zou voor veel Oekraïense Joden wel eens 'dit jaar in Jeruzalem!' kunnen worden. Het doet denken aan Psalm 126, en we bidden dat ook hun droom om terug te keren naar Sion dit jaar werkelijkheid wordt, zoals al door Israëls profeten is voorzeggd. | Tekst: Koen Carlier

» Steun onze actie **Breng de Joden thuis** via NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël. Met 135 euro helpt u een Jood uit Oekraïne terug te keren naar Israël.

NL38 ABNA 0529 310 252

Nieuw

Isreality magazine

Heb jij het al gezien? Het Isreality magazine is weer verschenen! Dit keer in een compleet nieuw jasje. In het magazine vind je interviews met Marnix van Ede (ZAKA), Margriet ten Kortenaar (Neshima), Shanna Vink-Meijer en nog meer! Verdiep je in nieuwe Bijbelstudies en word geïnspireerd door de verhalen vanuit de Isreality community.

» Ben je 16 tot 25 jaar? Wil jij het Isreality magazine ook ontvangen en op de hoogte blijven van onze evenementen? Meld je gratis aan via isreality.nl/lid.

Activiteit

Fietstocht voor Shalva

Foto: Unsplash

Werkgroep Hart voor Israël uit Putten organiseert op zaterdag 9 mei een fietstocht van 45 kilometer voor Shalva, een Israëliëse organisatie die zorgdraagt voor kinderen en jongeren met een beperking.

De start is om 9.00 uur bij Grieteweg 7, Putten. Deelname is gratis (er is een collectebus aanwezig). Inclusief koffie/thee en lunch.

» Aanmelden via annekevanhijum@hotmail.com i.v.m. catering.

Activiteit

Wijnproeverij

Ontdekken welke frisse en lichte wijnen Israël zoal te bieden heeft? Kom dan op zaterdag 2 mei naar het Israëlcentrum in Nijkerk. Proef hoe het mediterrane klimaat zorgt voor toegankelijke en smaakvolle wijnen die goed passen bij het voorjaar en de zomer. De wijnen komen uit streken van Galilea tot de Negev.

Onze deskundige wijnkenners nemen u mee op een reis van geuren en smaken. U bent welkom tussen 10.00 en 16.00 uur. De toegang is gratis en vooraf aanmelden is niet nodig.

Shalomfonds

Geef ruimte aan rouw

Foto: pexels

“Ik voelde me vergeten”, zegt Yael, die haar broer verloor na een lang ziekbed. “Iedereen kreeg hulp, behalve wij.” Haar woorden raken de kern van wat Elah dagelijks ziet: mensen die leven met verlies en trauma, maar buiten alle regelingen vallen.

Sinds de oorlog ontvangen veel direct getroffenen steun. Dat is belangrijk. Maar er blijft een stille groep achter. Mensen die een dierbare verloren door ziekte of een ongeluk. Vrouwen van rabbijnen die dagelijks geconfronteerd worden met onvoorstelbaar verdriet, zonder zelf ondersteuning te krijgen. Families die net buiten de officiële definities vallen, en dus zonder hulp verder moeten.

Juist voor hen maken de steungroepen van Elah het verschil. Onder begeleiding van twee ervaren therapeuten ontstaat een veilige plek om te delen, te verwerken en weer adem te halen. “Voor het eerst voelde ik me niet alleen”, vertelt een deelnemer.

Concreet helpen

Misschien denk je: zulke hulp is kostbaar. En dat klopt, maar het is ook verrassend concreet te maken. Een bijdrage van € 25 helpt al om iemand een plek aan tafel te geven. Met € 65 maak je een deel van een sessie mogelijk. En samen zorgen we ervoor dat een hele groep kan bestaan. Zo komt iets groots ineens dichtbij.

» Maak uw bijdrage over op NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël met de vermelding 'steungroepen Elah'.

OFFICE MANAGER
(32 UUR)

Morele Aansprakelijkheid
Roof en Rechtsherstel

Bureau Maror-gelden zoekt een **OFFICE MANAGER (32 UUR)**. Een klein team werkt in goede sfeer samen met het bestuur aan de besteding van de Maror-gelden voor doelen in Joods Nederland. Wil jij daar ook een bijdrage aan leveren?

Ga dan naar Pienk.nl en zoek bij vacatures op 'Maror'

De werving voor deze functie is uitbesteed aan Pienk | Office Professionals. Wil je in aanmerking komen voor deze positie dan kun je via Pienk.nl solliciteren. Ook bij vragen verzoeken wij je om contact op te nemen met Pienk | Office Professionals. Je kunt Pienk bereiken op 030 - 276 71 87.

Wensen voor ieder moment

Keuze uit 1250 wenskaarten

KEESKAART.NL Scan mij!

Minimum afname €17,50 - Geen verzendkosten!

Vind een gelovige Partner

www.samen-verder.nl

Persoonlijke bemiddeling door ervaren matchmakers

Tel: 088-130 34 00 | *Gratis brochure*

Sinds 1986

SAMEN VERDER

UITNODIGING CONFERENTIE

LEREN OF BLOKKEREN?

DE UNIVERSITAIRE STRIJD TEGEN ISRAËL IN DE EU

Donderdag 28 mei 19.30u
Holocaustmuseum Amsterdam

Met **Amanda Kluveld** (Holocaustonderzoeker Universiteit Maastricht)
Ralph Pais (European Jewish Association Ambassador)
Elad Zigler (Stand With Us)
Bert-Jan Ruissen, lid Europarlement

Presentatie:
Geerten Waling
journalist

Organisator
Bert-Jan Ruissen
Europarlementslid voor de SGP in de ECR-fractie

Politieke boodschap van ECR Fractie in het Europees Parlement, meer informatie op www.politiekereclame.nl

CORRIE TEN BOOMHUIS

Helpt u ons Corrie's verhaal te blijven vertellen?

Corrie ten Boom bracht een doorleefde boodschap van HOOP en VERGEVING.

Dat doen we nog steeds (gratis) aan duizenden bezoekers, aan scholieren, online, via drukwerk en via radio- en tv-uitzendingen.

Met uw gift blijft dat mogelijk

www.corrietenboom.com/nl/doneren
NL90 INGB 0000 5959 20 o.v.v. 'Vertel het verhaal'

Draag bij aan de toekomst van Israël

schenken en nalaten aan Israël

Er is veel wet- en regelgeving rondom schenken en nalaten. Dat kan een drempel zijn om tot actie over te gaan. Bij Christenen voor Israël hebben we een team dat zich in dit onderwerp gespecialiseerd heeft. Ze helpen u graag persoonlijk verder, zodat u weet waar u aan toe bent. Wel zo prettig!

Bent u benieuwd naar de mogelijkheden? Vraag gratis en vrijblijvend onze complete brochure aan, of neem contact met ons op voor een persoonlijk gesprek.

Ga naar cvi.nl/schenken of bel 033 245 88 24

Draag bij aan de toekomst van Israël
informatiebrochure over schenken en nalaten

ACTIEF

Businessclub

Ondernemersavond in Genemuiden

In Genemuiden vond onlangs een ondernemersavond plaats van businessclub Bouwen met Israël. Initiatiefnemer en voormalig burgemeester Eddy Bilder bracht zo'n 25 ondernemers bijeen, gedreven door een sterke betrokkenheid bij Israël en de Joodse gemeenschap in Nederland. Volgens hem staat Israël onder grote druk en is het belangrijk een tegengeluid te laten horen en steun te tonen.

De avond stond in het teken van ontmoeting, verdieping en bewustwording. Ondernemers gingen met elkaar in gesprek over hun motivatie om zich aan te sluiten bij de businessclub. Bilder: "Een van de meest indrukwekkende momenten van de avond was het persoonlijke verhaal van een Israëli, die zelf slachtoffer van een aanslag was. Hij vertelde wat het betekent onder voortdurende dreiging te moeten leven." Ook werd stilgestaan bij het werk van Christenen voor Israël en was er ruimte om Israëliische hapjes te proeven. De bijeenkomst had een open en betrokken karakter, met gebed en samenzang als verbindende elementen.

De persoonlijke verhalen maakten diepe indruk en benadrukten volgens Bilder de noodzaak zich actief in te zetten voor Israël. Die betrokkenheid leidde er ook toe dat hij zich aansloot bij de businessclub. Bilder: "Het was echt een geanimeerde avond waarbij mensen verder gemotiveerd werden iets te betekenen."

De verbondenheid van Bilder met Israël en de Joodse gemeenschap in Nederland komt voort uit zowel zijn opvoeding als zijn geloof. Het besef dat zijn familie Joodse wortels heeft versterkt dat verder. Vanuit die verbondenheid ziet Bilder ook een duidelijke rol voor christelijke ondernemers: niet alleen door praktische steun te bieden aan Israël, maar ook door je uit te spreken en betrokkenheid zichtbaar te maken.

Foto: Cvi

De wens voor de toekomst is helder: een businessclub die daadwerkelijk verschil maakt. Bilder sluit af: "Het is mooi iets te mogen betekenen voor Gods uitverkoren volk, dichtbij en ver weg."

» Meer weten of lid worden van de businessclub? Ga naar bouwenmetisrael.nl.

Het is mooi iets te mogen betekenen voor Gods uitverkoren volk, dichtbij en ver weg.

Bidden voor Israël

"Omwille van Sion zal ik niet zwijgen, omwille van Jeruzalem zal ik niet stil zijn, totdat haar gerechtigheid opkomt als een lichtglans, en haar heil als een brandende fakkel." (Jesaja 62:1)

Het gebed voor Israël is een belangrijke pijler van ons werk. Daarom organiseren we elke vrijdagmiddag een bidstond voor Israël in het Israëlcentrum in Nijkerk.

Praktische informatie:

- Datum en tijd: elke vrijdagmiddag van 15.00 tot ± 16.00 uur
- Locatie: Israëlcentrum in Nijkerk
- Vrije toegang, aanmelden is niet nodig

Woont u te ver weg om naar de bidstond te komen? Of weet u niet goed wat u moet bidden? Abonneer u dan gratis op onze Israëlgebedskalender. Met de dagelijkse gebedspunten uit de kalender krijgt Israël elke dag een plek in uw gebeden.

Foto: Unsplash

» Meer informatie over de gebedskalender vindt u op cvi.nl/gebedskalender.

Educatie

Kom langs op Opwekking 2026

Ook dit jaar is Christenen voor Israël weer te vinden op Pinksterconferentie Opwekking, die van 22 tot en met 25 mei gehouden wordt in Biddinghuizen.

Info en aanmelden

In onze stand, speciaal ingericht voor ontmoeting, kunt u ontdekken wat de persoonlijke verhalen zijn van Joden die naar Israël zijn verhuisd. Leer meer over ons project Breng de Joden thuis, Gods beloften en profetieën, en zoek ons op in onze stand vol inspirerende verhalen en video's. Er valt voor iedereen, van jong tot oud, wat te beleven.

Daarnaast bent u tijdens Opwekking van harte welkom bij het Israëlseminar, dat op zaterdag gehouden wordt en door Christenen voor Israël georganiseerd wordt. Spreker uit Israël is de Arabische voorganger Saleem Shalash. De muziek is van Christiaan Verwoerd.

We zien ernaar uit u te ontmoeten!

Educatie

De tentoonstelling komt er weer aan!

De voorbereidingen voor de tentoonstelling zijn in volle gang. De tentoonstelling staat in het teken van een bijzondere reis: een reis naar de wortels van het geloof.

Met het thema *Dieper dan je denkt* ga je terug in de tijd, met Paulus als gids. In een leerhuis in Jeruzalem ontdek je zijn verhaal en de betekenis van zijn woorden: "Niet jij draagt de wortel, maar de wortel draagt jou." Via een tijdlijn vol belangrijke momenten kom je bij de olijfbom, het centrale punt van de tentoonstelling. Van daaruit verken je drie werelden: de tent van Abraham met Gods eerste belofte, de Sinai waar Israël geroepen werd, en een vliegtuig met verhalen over toekomst, terugkeer en hoop.

De tentoonstelling is van 1 juni tot en met 24 oktober 2026 gratis te bezoeken in het Israëlcentrum in Nijkerk en is geschikt voor het hele gezin.

» Meer informatie op cvi.nl/tentoonstelling.

Jan Budding Schilderwerk
 Rhenen

Voor al uw schilderwerk,
 binnen en buiten!

Bel voor een vrijblijvende offerte:
 06-39 675 192

SalarisPartner - Manfred Dey

Het landelijke, betaalbare, salarisverwerkings- (arbeidsrecht) adviesbureau van NL
 Professioneel voor accountants-/administratiekantoren en werkgevers!

- Ontzorgt voor u de gehele salarisadministratie, vanaf indienst- tot en met uitdiensttreding!
- Persoonlijke aandacht, vakkundig advies!
- Meer dan 25 jaar werkervaring!
- Vraag vrijblijvend, op onze website, een offerte aan!

Mobiel 06-235 334 84 | info@salarispartner-manfreddey.nl | www.salarispartner-manfreddey.nl

Shaare Zedek

Shaare Zedek is het enige
 pro-life ziekenhuis in Jeruzalem.

Steun ons project
 'palliatieve zorg aan kinderen.'

 NL74 ABNA 0436 4270 60
 Stichting Shaare Zedek

Voor meer informatie of voor het aanvragen van een presentatie:
 info@shaarezedek.nl • M 06 - 12363723 • www.shaarezedek.nl

Ontvang Israëlnieuws
 via WhatsApp of Telegram

Christenen voor Israël
 Nieuw bericht

scan mij

CHRISTENEN VOOR ISRAËL

cvi.nl/kanaal

Betrouwbare info
over Israël was nog
nooit zo belangrijk...

...en tegelijkertijd is het nogal zeldzaam.
 Gelukkig is er Israel Today. Al meer dan 40 jaar
 betrouwbaar, rechtstreeks vanuit Jeruzalem!

Betrouwbaar, met de Bijbel als basis

Wie het nieuws uit Israël wil begrijpen, kan niet om de Bijbel heen. Toch mist dit cruciale onderdeel in de meeste berichtgeving over Israël, bovenop al het nepnieuws dat over Israël wordt gedeeld. De redactie van Israel Today neemt de Bijbel als uitgangspunt. Onze redacteurs wonen in Israël, en delen nieuws en achtergronden dus uit eerste hand. Dat is wat Israel Today uniek maakt, en een (online) abonnement op ons blad onmisbaar. Juist nu!

Abonneer via israeltoday.nl/lid

 Ace Jewelers

Frederique Constant Worldtimer –
Exclusief Jeruzalem Edition

Frederique Constant, opgericht door het Nederlandse echtpaar Stas in Zwitserland, staat wereldwijd bekend om verfijnde uurwerken die vakmanschap en elegantie combineren. Voor deze bijzondere Worldtimer hebben we iets unieks gecreëerd. In samenwerking met de Amsterdamse gebroeders Amir en Alon Ben Joseph van Ace Jewelers is een limited edition ontwikkeld: op de iconische wijzerplaat is Cairo vervangen door Jeruzalem, weergegeven in het Hebreeuws. Een subtiel detail met een krachtige betekenis.

Dit exclusieve model is uitgerust met een Zwitsers automatisch uurwerk en wordt geleverd met zowel een stalen als een rubberen band. Gelimiteerd tot slechts **50 genummerde stuks**, is dit horloge een waar verzamelobject voor liefhebbers van luxe en precisie.

Prijs: € 4.795,-
inclusief 21% btw.

Dit horloge is te koop bij Ace Jewelers.
Paulus Potterstraat 6 te Amsterdam of online: www.acejewelers.com
 Voor meer informatie: amir@acejewelers.com of bel naar **06-46722088**

ACTIEF

Hardlopen voor Shalva

Eind maart zouden meer dan twintig mensen uit Nederland de marathon in Jeruzalem lopen om geld op te halen voor Shalva, een organisatie die zorg en hulp biedt aan kinderen en jongeren met een beperking. Door de oorlog met Iran en Hezbollah ging die reis echter niet door. Toch zat de groep niet bij de pakken neer. Zaterdag 28 maart liep een groot deel van hen alsnog een marathon – niet in Israël, maar in het Drentse Diever.

Vijf deelnemers liepen de hele marathon, zes de halve en vier waagden zich aan de tien kilometer. Eén deelnemer wist zelfs de halve marathon te winnen. De lopers haalden een prachtig bedrag op van ruim 34.000 euro. Er kan nog steeds worden gedoneerd.

Foto: Cvl

Steun die echt telt

De actie bleef ook bij Shalva niet onopgemerkt. De organisatie liet weten “ontzettend geraakt en dankbaar” te zijn. “Dat het

team zich niet heeft laten tegenhouden door de oorlog en toch is gaan lopen, betekent veel voor ons. In een tijd waarin zoveel

onzeker is, laat dit zien wat echt telt: mensen die in actie komen, elkaar steunen en doorgaan.”

Colofon

Israël Aktueel is een uitgave van stichting Christenen voor Israël. Het abonnement is bij de donatie inbegrepen. De hoogte hiervan bepaalt u zelf.

Henri Nouwenstraat 34,
3863 HV Nijkerk
Postbus 1100, 3860 BC Nijkerk
033-2458824
info@christenenvoorisrael.nl
christenenvoorisrael.nl
facebook.com/
christenenvoorisrael
Algemeen:
NL87 ABNA 051 385 2905
Projecten:
NL38 ABNA 0529 310 252

Christenen voor Israël België vzw:
David Vandeputte
+32 472 212121
info@christenenvoorisrael.be
Bankrekening:
BE91 000 165 450 876

DOELSTELLING:

Stichting Christenen voor Israël stelt zich ten doel om christenen in Nederland bewust te maken van de betekenis van het Joodse volk in Gods handelen met deze wereld. Zij doet dit door het geven van betrouwbare informatie over land, volk en staat van Israël. Zij roept christenen op tot solidariteit met Israël en wijst elke vorm van antisemitisme af. Zij gaat hierbij uit van het gezag en de betrouwbaarheid van de Bijbel als Gods Woord. Zij steunt Israël metterdaad en is werkzaam in Nederlandse kerken en gemeenten.

BESTUUR:

Ds. F.A.J. Heikoop (voorzitter),
F. de Lange (vicevoorzitter),
J. van Dijk (secretaris),
A.E.J. Arendse (penningmeester),
M. Bénard, ds. D. Hoolwerf,
ds. G. Krol, L.F. Schraeverus

DIRECTEUR:

Frank van Oordt

REDACTIE:

Hoofdredactie:
Ds. Oscar Lohuis,
Ds. Henk Poot
Eindredactie:
Drs. Marijke Terlouw
Redactie: Rita Quartel,
Renske Lankman MA

REALISATIE:

Treffend & Co, Veenendaal

ADVERTENTIES:

Jawel Media | Roel Abraham,
roel@jawelmedia.nl,
06-54274244

De schrijvers in deze krant vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs de visie van de stichting. In interviews zijn de geïnterviewden verantwoordelijk voor hun uitspraken. Het copyright op artikelen in *Israël Aktueel* berust bij de redactie, dan wel bij de auteurs. Niets mag worden overgenomen zonder toestemming van de redactie. Christenen voor Israël aanvaardt geen aansprakelijkheid voor goederen en diensten van adverteerders.

Statutenwijziging Christenen voor Israël

In de afgelopen jaren is Christenen voor Israël gegroeid. De overgang naar het nieuwe Israëlcentrum was indertijd een grote stap. In het gebouw kon alles uitstekend gehuisvest worden. In 2025 was een verbouwing echter hard nodig om zowel Israël Producten Centrum als Christenen voor Israël meer ruimte te bieden.

Foto: Willem Jan de Bruin

Die groei was aanleiding voor het bestuur om kritisch naar het eigen functioneren te kijken. In de oude structuur was het bestuur integraal verantwoordelijk en gaf het via mandaat opdracht aan de directeur. In de gegroeide organisatie bleek dit model steeds moeilijker werkbaar, omdat de bestuursleden steeds meer op afstand kwamen te zitten. Daarom is nu gekozen voor een monistisch bestuursmodel, waarbij uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders samen één bestuur vormen. De uitvoerende bestuurders – de directeur-bestuurder en de penningmeester-bestuurder – zijn verantwoordelijk voor respectievelijk de algemene leiding en het financiële beheer van de organisatie. De niet-uitvoerende bestuurders houden toezicht op het beleid en het functioneren van de uitvoerende bestuurders. Uit hun midden wordt een voorzitter en een secretaris aangesteld.

Een belangrijk gevolg is dat de directeur-bestuurder Christenen voor Israël zelfstandig kan vertegenwoordigen, ook in juridische en formele situaties. De volledige statuten kunt u vinden op onze website.

Ds. F.A.J. Heikoop, voorzitter Christenen voor Israël
Frank J. van Oordt, directeur-bestuurder

Thema: De kracht van Sacks

Studiedag Appèl Kerk en Israël

De Engelse opperrabbin Jonathan Sacks overleed in 2020, maar zijn boeken bereiken nog steeds een breed publiek van Joden, christenen en seculiere lezers. Maar wat is de kracht van Sacks? Daarover vertellen we u meer op de studiedag Appèl Kerk en Israël.

Sprekers:

- Jelle van Slooten, predikant, lid van de Protestantse Raad voor Kerk en Israël, voorzitter van het OJEC
- Lody van de Kamp, rabbijn en publicist
- Anna de Voogt, klinisch psycholoog, chazan bij de Liberaal Joodse Gemeente in Alkmaar

Datum: 18 mei 2026

Locatie: Huize Het Oosten, Bilthoven

Tijd: 9.30 uur tot 15.30 uur

Entree: € 25 (inclusief koffie/thee en lunch)

» Aanmelden en betalen uiterlijk 11 mei via appelkerkenisrael.nl.

Voor christenen die verder kijken

PROFETISCH

PERSPECTIEF

Waar gaat het heen met de wereld? Hoe moeten we deze tijd duiden? En welke rol speelt Israël daarin? In het magazine **Profetisch Perspectief** leest u verdiepende artikelen en scherpe analyses. Altijd betrouwbaar, deskundig én Bijbels. Meer weten of abonnee worden? Ga naar: profetischperspectief.nl

- TENTOONSTELLING 2026 -

DIEPER DAN JE DENKT

beleef, ontdek, verwonder

indrukwekkende reis door de Bijbel

GRATIS TOEGANG voor alle leeftijden

Ontdek de wortels van je geloof!

Open vanaf 1 juni t/m 24 oktober
 Werkdagen 09.30 - 16.30 uur
 Zaterdag 10.30 - 15.30 uur
 Zon- en feestdagen gesloten

Henri Nouwenstraat 34, Nijkerk cvi.nl/tentoonstelling

CHRISTENEN VOOR ISRAËL

NIEUWE RONDE • 20 MILJOEN EURO

BUSINESS EQ INVESTMENTS

INVESTEER IN CANADA: ONTDEK UW KANSSEN

UITNODIGING • IPC EVENT

0000000 10 juni

Residentie Canadese ambassadeur in Wassenaar

Meer info & aanmelden business-eq.com/event

Vraag de brochure aan: business-eq.com/brochure

INLEGG VANAF €250.000 • HOOG RENDEMENT, TOT 7%

INVESTERINGS MEMORANDUM